

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIV. letnik.

V Ljubljani, oktober 1907.

X. zvezek.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

(Rožnivenska nedelja.)

1. Marija — skrivnostna roža.

Roža skrivnostna — prosi za nas!
Lavretanske litanije.

V lepi pomladi, ko se vsa narava poživlja in zavija v krasno zelenje in odeva z dišečim cvetjem, posvečen je mesec majnik kraljici nebes in zemlje, kakor bi sv. Cerkev s tem hotela vso krasoto in prijetnost pomladno, zlasti majnikovo, darovati in posvetiti nebeški Gospe. Koliko molitve se tedaj stori! Pobožnemu kristjanu se res mora zdeti, da s človekom vred vse živali, vse ptice, vse zelenje in cvetje, vsi studenci in reke prepevajo slavo Mariji in jo navdušeno pozdravljajo.

Kakor spomladi proslavljamo svojo ljubo nebeško mater, tako jo s posebno gorečnostjo slavimo tudi v jeseni, ker sv. oče Leon XIII. je mesec vinotok posvetil kraljici presv. rožnega venca. Nekaka skrivnostna je razlika med majnikovo in vinotokovo pobožnostjo. V majniku vse cvete in duhti, vse se veseli v naravi; in tedaj v cerkvah premišljujemo vsak dan lepoto Marijinega srca. Razna duhovna berila nas vnemajo, da jo posnemamo, da ji skušamo podobni postati. Vedoč, da sami iz sebe nič ne premoremo, zatekamo se dan na dan v njeno obrambo, naj nas ona podpira in varuje, da hodimo za njo po pravi poti, katero nam ona kaže.

Meseca vinotoka pa v naravi vse hira in umira, vsa lepota v naravi gine in vse življenje se poslavlja. Ni pravega veselja, vse le nekako plaho pričakuje mrzle zime. To jesensko pusto in hladno, neprijetno vreme je živa slika sedanjega sveta. Tudi v svetu vse dobro in prijetno gine, vse prava sreča in zadovoljnost nas hoče zapustiti. Nekak duhovni mraz se hoče siloma polastiti človeških src, v kolikor se ni že morda v njih naselil in ustanovil; — mraz verske mlačnosti, verske neskrbnosti, mraz pregreh in hudobij, mraz strasti in sovraštva do vsega svetega, do božjega se naseljuje v srcih mnogih, mnogih kristjanov. Nobena prošnja, nobeno svarilo, noben nauk nič več ne pomaga. Mraz vlada v njih srcih, nobene gorkote k sebi ne pustijo. Kakor v tem mesecu mraz žuga, da bo zamoril vse cvetke in rožice po livadah, tako žuga srcem teh kristjanov ledeni mraz, ki bo zamoril kmalu celo zadnje cvetke krščanskih čednosti v njih okamenelih srcih, ako še nadalje ne puste k sebi toplejše sapice. Morda so tu cvetice onih čednosti že davno zamorjene, morda v srcu že ni več sledu po njih. Kakor je žalostna podoba meglenega, mrzlega jesenskega vinotokovega dne, tako in še mnogo bolj otožna je podoba srca v onem kristjanu, ki je kristjan le še zato, ker je bil enkrat pri krstu; njegovo življenje pa kaže, da je vse kaj drugega nego to.

Glejte, kristjani, in ravno v teh otožnih jesenskih dneh povija sv. Cerkev še zadnje cvetice v lep šopek, v krasen venec, da ga podari Mariji. Verno ljudstvo povija dan na dan rožni venec v čast svoji ljubi nebeški materi; sedaj ne premišljujemo obširno njenih čednosti, sedaj le molimo in prosimo, češ: „Marija, varuj nas, da tudi v nas ne zamori zimski mraz pregreh cvetja krščanskih čednosti. Ti ga varuj, ti ga svežega ohrani vse dni!“ In ker nekateri kristjani res nič več nočejo spletati rožnega venca Materi svoji, zato ga spletajo drugi dobri kristjani tem rajše, tem pogosteje, da s tem molijo zase in tudi za one hladne, dušno mrtve kristjane.

V vence spleta torej zadnje cvetice iz narave. Tri krasne šopke Mariji podajamo, tri veličastne vence ji pletemo. Eden je lepši od drugega. Različne so cvetice v njem, a v prvem vencu je glavna cvetica bela lilija, v drugem vencu rdeča vrtnica ali roža, v tretjem pa rumena solnčnica ali solnčna roža. O pomenu teh treh cvetic v rožnem vencu vam hočem govoriti.

I. „Poglejte, duše, vrtec zlati! Marijo v vrtu rož'ce brati. Prelep je res treh rožic cvet, še lepši nauk je iz njih posnet.“ Tako nas opominja neka pesem in neka druga se glasi: „Vrtec zali svet'ga raja je s cvetlicami nasjan . . . Tam na vrtu vrtnarica v venček plete rožice. Vrtnarica je Devica: vrt Marijno srce je.“

Poglejmo torej, predragi v Kristusu, v vrt Marijinega srca! Ta rajski vrt nebeške matere in gospe je „z zlatim plotom obdan“, v njem raste nešteto najlepših cvetic, ki prijetno diše in svoje dišave pošiljajo daleč naokoli. Te cvetlice so čednosti Marijinega srca; teh cvetic, krščanskih čednosti, je ona tako polna, da se sme sama imenovati „cvetlica“: „Ti vsa lepa si cvetlica, take nima celi svet!“ S svojimi čednostmi Marija razsvetljuje in razveseljuje celi svet, kakor lepo dišeča cvetica razširja dišavo po celi sobi.

Ena cvetica je posebno primerna Marijinemu srcu; in to je — bela lilija. Ta lepa cvetica cvete v spomladi, zato znači najlepše mladost Marijino, kakor jo nam kaže prvi ali veseli del sv. rožnega venca. Lilija pomeni *n e d o l ž n o s t i n č i s t o s t*; in s čim se je Marija bolj odlikovala, kakor ravno sto angelsko čednostjo? Sicer res ne morem povedati, katera čednost je bila v Mariji najlepša, kar vse so bile v njej razvite in združene v polni meri, a reči smem, da Marija v vsi svoji veličastnosti vleče nase predvsem s svojo čistostjo in ponižnostjo, kakor bela pohlevna lilija vleče in mika vsakega, ki pride v nje bližino. V tej svoji ponižnosti je zaklicala: *Moja duša poveljuje Gospoda, . . . ker se je ozrl na nizkost svoje dekle!* Zaradi teh čednosti: ponižnosti in čistosti je bila izvoljena v mater Odrešeniku samemu. Sin božji se je ponižal na svet, postal je človek, da bi rešil človeški rod. To pa se je zgodilo po posredovanju Matere božje, ker je v istem hipu, ko je rekla: *Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!* v istem hipu se je Sin božji včlovečil. Torej po Marijinem posredovanju se je zgodila največja skrivnost, katero si sploh moremo misliti; včlovečenje Sina božjega, Bog sam je postal človek, katerega je ona od sv. Duha spočela. Po navdihovanju božjem je hitela Marija k svoji teti Elizabeti in tukaj se je zgodil drugi čudež: sv. Janeza je pričujočnost Matere božje „posvetila“, oprala izvirnega greha, še preden je bil rojen. Slednjič pride Zveličar sam na svet, katerega so željno čakali narodi; Marija ga je vzela v naročje svoje, ker njej v oblast, v varstvo je bil izročen tisti, ki je od vekomaj, ki je njo samo ustvaril, ki nebo in zemljo z enim prstom drži. O

brezdanja skrivnost! In ubogi pastirci so prvi in za njimi trije modri, ki so našli Dete z Marijo njegovo Materjo. Glejte, kjer je Marija, tam je tudi Jezus; zato se moramo k nji zatekati! Da bi dopolnil postavo, hotel je biti Zveličar v tempeljnu darovan, a to se je zopet zgodilo po posredovanju Marije, ker ona ga je tje prinesla in darovala. In ravno ta mati ga je kot dečka iskala „z veliko žalostjo“, a našla naposled „z velikim veseljem“. Oh, kristjani, kak nauk za nas! Kdor Jezusa zgubi po svojih grehah, ta je poln žalosti in nesreč, ta ga mora iskati, da ga zopet najde, in ko ga najde, tedaj in le tedaj in nikakor drugače se mu srce z veseljem ne popolni!

Glejte, kake skrivnosti so v prvem ali veselem delu svetega rožnega venca! Kaki nauki so v njih za nas, za vse okoliščine našega življenja! S tem rajskim zgledom, s temi nebeškimi nauki je Marija nad nami več kakor lepa „bela lilija“, ki vse nas vleče nase s svojo lepoto, ki nas uči z rajskimi vonjavami. Oh, kako resnične so besede: „O Devica, zvezd kraljica. O Marija rajski cvet! Te lepote, te čistote, kakor tvoja nima svet! Lilija bela ni cvetela tak brez madeža kot ti. Roža druga te ne zmaga, naj kraljev jo vrt rodi!“

II. V drugem vencu, katerega pletemo Mariji, je glavna cvetlica rdeča vrtnica ali roža. Kakor nas snežnobela lilija v veselem delu venca uči ponižnosti in čistosti, tako nas živordeča roža v žalostnem delu uči goreče ljubezni in trpljenja. V tem delu nam stopa Marija pred oči kot žalostna mati, ki je iz ljubezni do svojega božjega Sina z njim vse muke pretrpela, ki je več trpela nego vsi mučenci in mučenke na svetu, da se je kar utapljala v morju dušnih bolečin. V vrtu Getzemani, kjer je Jezus potil krvav pot, v sodni hiši, kjer je bil do krvi bičan in s trnjem kronan, Marija sicer ni bila zraven. Toda, ona je že davno vse to vedela, kaj se bo zgodilo z njenim božjim Sinom. Ona je že celo življenje te bolečine v svojem srcu nosila; zakaj, da se je imenovala deklo Gospodovo, da je sklenila postati mati božja in je svojega Sina v templju darovala, s tem je prevzela nase vse bolečine svojega Sina. Zato smemo reči, da je ona z Jezusom vred nosila križ na goro Kalvarijo in ž njim vred bila pribita na križ.

Zakaj je Marija vse to storila? Gnala jo je k temu njena prevelika ljubezen do Jezusa in sploh do vseh kristjanov, katerim je hotela pomagati in jih rešiti s smrtjo svojega Sina. Vedela je

dobro, da bo morala zato neizmerno veliko trpeti, da bo sedmeri meč bolečin prebodel njeno srce, a ona se tega ni zbala, svojega sklepa ni preklicala. Junaško je dala Jezusa v smrt, junaško ga je spremljala v trpljenju, junaško je stala pod križem njegovim, ni omedlela, ni omahnila, ker ljubezen njena do Jezusa in nas kristjanov je bila še večja nego bolečina njena.

Kristjani, kak nauk za nas! Ali ni res Marija prava rdeča vrtnica ali roža? Roža cvete med trnjem, ki jo obdaja; kdor hoče rožo dobiti, ta se trnja ne sme zbat. Tako, ljubi v Kristusu, kdor hoče Jezusa ljubiti in dobiti, ta se trpljenja ne sme prestrašiti, kakor se ga Marija ni. Krvavordeča kakor ogenj je vrtna roža, in žareča kakor ogenj mora biti naša ljubezen do Jezusa. Učimo se torej iz druge cvetke, iz rože, iz žalostnega dela sv. rožnega venca prave ljubezni in voljnega trpljenja. Ako si to v srcu preudarimo, potem spoznamo, kako resnične so besede: „Bodi vekomaj češčena, o Marija, rožni cvet! Taka ni cvetlic nobena, Take nima celi cvet! Vse cvetlice obledijo, ko ti roža pricvetiš; žarne zvezde otemnijo, ko ti z njo prisvetliš!“

III. Kakor nas bela lilija v veselem delu uči ponižnosti in čistosti, rdeča roža v žalostnem delu ljubezni in trpljenja, tako nas solnčnica v častitljivem delu sv. rožnega venca uči stanovitnosti in svetosti. Solnčna roža je večja in močnejša nego lilija in roža, cvete na jesen, ko drugih rožic že ni več. Tako pride tudi stanovitnost šele potem, ko se je človek vadi v ponižnosti, čistosti, ljubezni in potrpežljivosti. In iz take stanovitnosti pride končno prava svetost, po besedah Jezusovih: *Kdor do konca zvest ostane, bo zveličan.* Kakor pomeni bela barva nedolžnost, rdeča ljubezen, tako pomeni rumena barva svetost. In kdo se je v svetosti na svetu za Jezusom bolj odlikoval nego Marija? Saj pravi pesem: „Za Bogom častimo Marijo najprej!“

Vrhunec Marijine svetosti kot plačilo nje stanovitnosti vidimo v častitljivem delu sv. rožnega venca. Z nepopisnim svetim veseljem zve, da je njen Sin vstal od smrti; z gorečo materino ljubeznijo ga spremlja v duhu v nebesa, ko ga z apostoli vred gleda, kako se vzdiguje z zemlje. Čeprav je že zaslužila nebesa, vendar ostane še na zemlji kot tolažnica in učiteljica apostolom, ki je po besedah sv. Bernarda „najgloblji prepad modrosti božje bolj spoznala, nego si sploh kdo more misliti,“ ž njimi prejme Tolažnika sv. Duha. Ako je že na zemlji tako veličastno izvrševala svoje opravilo kot mati vseh, katero je dobila od Sina svojega

pod križem: izvršuje ga v polni meri sedaj v nebesih od tistega trenutka, ko so jo vsi angelski kori spremili v nebesa, kjer jo je njen Božji Sin sam posadil na svojo desnico, da je tam vedno pri Njem, da vedno prosi, kadar le hoče, kot Gospa, mati in kraljica vesoljstva.

Glejte, kristjani, kako veličastne in globoke skrivnosti obsega tudi ta tretji častiljivi del sv. rožnega venca!

Solnčnica je podobna solncu po barvi in po podobi; tudi Marija je podobna solncu, saj pravi pesem: „Ti si solnce imen'vana, Od ljubezni vsa si žgana, Luna si, ki zelo sveti od nebeške čistosti!“

Solnčna roža je velika, tako je tudi Marija velika in močna; solnčnica se ozira za solncem, dokler ne zaide; tako se je tudi naša solnčnica Marija ozirala in obračala za solncem, dokler ni odšel v nebesa, in ko je prišel tje gori, jo je kmalu vzel k sebi.

Mislimo si Marijo na Oljski gori, ko je šel Jezus vpričo nje in apostolov v nebesa. Oh, kako milo je ona tedaj vanj upirala svoj pogled, kako se je obračala za njim. Kakor tedaj, tako se je tudi celo življenje obračala za njim, živela po njegovih naukih, dotlej da je prišla k njemu, kjer jo je kronal z nebeško krono.

Pokazal sem vam skrivnosti in razvil nauke iz vseh treh delov sv. rožnega venca, kako nas bela lilija v veselem delu uči ponižnosti in čistosti, rdeča roža v drugem delu ljubezni in trpljenja, rumena solnčnica v častiljivem delu pa stanovitnosti in svetosti. Tako kristjani, nabirajmo rožice, pletimo jih v venec Mariji, spletajmo, spletajmo venec Mariji svoji gospe, materi in kraljici. Venčajmo njeno sveto glavo s svojimi rožnimi venci! Potem smemo upati, da bo tudi ona enkrat ovenčala naše zveličane glave z venci nebeške slave! Amen. † J. Benkovič.

2. Mrzlica — strast.

Včeraj ob sedmi uri ga je pustila
mrzlica. Jan. 4, 52.

„Včeraj ob sedmi uri ga je pustila mrzlica“, s temi veselimi besedami so v današnjem sv. evangeliju pozdravili hlapci očeta, ko se je ravnokar vračal iz Kane, kamor je šel iskat pomoči k Jezusu, k čudovitemu zdravniku, za svojega sina. O srečni oče,

moremo reči, tedaj si našel zopet svoje dete zdravo doma, katero je oblił že smrtni pot! Dvakrat srečni sin, moremo reči, ti si se vrnil iz groba, pred katerim si že stal, izginila je mrzlica iz tvojih udov in zopet si zdrav, krepak in vesel! — Dragi v Gospodu, o, da bi bili tudi mi tako srečni, kakor je bil ta sin v sv. evangeliju! Pa, kaj, ali smo tudi mi bolni? Morda boste zmajevali z glavami, ker imate večinoma še zdrave ude, toda jaz rečem: Marsikateri je bolan, pa se mu še zdi ne, marsikateri ima skrivno bolezen, katere niti ne vidi. Vprašali boste: Kaka pa je ta bolezen! Ravno taka, kakor pri evangeljskem sinu, namreč mrzlica. Kajti vsak človek ima kolikor toliko strasti v sebi, in vsaka strast je mrzlica, seveda duševna, ki razjeda dušo in teló. Mrzlica je skopost, mrzlica je zapravljenost, mrzlica je poželjivost, je nečistost in takó naprej, mrzlica je vsaka strast. Premišljajmo danes to bolezen, in videli bomo, da je med njima veliko podobnosti. Naj bode strast kakršnakoli, vsaka strast je podobna mrzlični bolezni.

Človek, ki ima mrzlico, nima nobenega mirú, tak bolnik se meče po postelji vedno semtertje. S človekom, katerega vodi strast, se godi ravno takó. Podoben je srni, ki je slabo ustreljena, pa leta divje po gozdu semtertja. Bolnik, ki ima mrzlico, občuti sedaj tako vročino, kakor bi mu vsa kri po žilah zavrela, sedaj ga zopet pretrese tak mraz, da mu sto gorkih odej ne zadostuje. Strasten človek je ravno tak. Sedaj se zbudé v njem pregrešne željé, da vzplamté kakor ogenj, da je popolnoma podoben neumnemu človeku, sedaj je zopet popolnoma miren, popolnoma mrzel, ne zmeni se za nobeno reč, mrtev je za vse dobro, kakor da bi njegovo srce že nehalo bíti. Bolnika, ki ima mrzlico, navadno muči vsled notranje pekočine silna žeja in težko je najti za bolnika prave hladilne pijače. In človek, ki je strasten, ali ne občuti tudi ta pekoče žeje, to je brezmejne poželjivosti po tisti reči, po kateri koprni njegova strast! In to koprnenje je tem večje, čim bolj uživa dotično stvar. O brez dvombe, strast je potem, kar sem povedal, popolna razvita dušna mrzlica! Če hočem pa to mrzlico popolnoma označiti, tedaj moram reči, da je ona uničujoča bolezen. Molčim o tem, kako strast odvzame človeku vse, kar ima. N. pr. pijančevanje oropa človeka premoženja, oropa ga denarja, odvzame mu dobro imé, odvzame mu vse, pripravi mu pa revščino, molčim o tem, kako

izgubi nečistnik svoje zdravje, da ga je sram iti v družčino, izgubi mnogokrat pamet, izgubi vero, izgubi vse. Molčimo o tem, dasi bi se dalo tudi o tem mnogo govoriti. Toda resnica je ta, da strast tistega, kateri je njen suženj, popolnoma uniči. Strast prime človeka od vseh strani, ona ga takorekoč zgloda, odvzame mu vse moči, ona uniči njegovo telesno moč, uniči pa tudi njegovo duševno moč. Kar pravi apostol o grehu, da je pogubljenje za človeka, to velja posebno o strasti.

Strast uniči predvsem z dravje na telesu: Malo je število tistih ljudi na svetu, ki so popolnoma zdravi, ki cvetó, kakor rožice spomladi, nasprotno pa ni mogoče sešteti tistega števila ljudi, ki nosijo okoli bolešno, slabotno, revno teló. Glejte tako bolno telo se mnogokrat podeduje po očetu ali po materi; mnogokrat je tudi kaka nesreča kriva, da si kdo zdravje poškoduje, da si zlomi roko ali nogo. Toda ali ni mnogo ljudi, ki so po svoji lastni krivdi ob zdravje prišli, ki so si sami zakrivali hudo bolezen? Marsikdo se je že prehladil in šel v prezgodnji grob, marsikomu se suši mozeg v njegovih udih, da stoka in kliče na pomoč, marsikomu so udje otrpneli, da kliče samo smrt kot svojo rešnico in steguje roke po njej ter jo kliče kot dar božji, pa glejte mnogim je strast, je greh pripravil tako bolezen.

Strast pa tudi prikrajša življenje, prikrajša število let. Marsikomu je modri Stvarnik pri njegovem rojstvu zapisal v knjigo življenja: Osemdeset let, pa glej, prišla je hudobna roka in je izbrisala to število in napisala je petdeset. Marsikomu je Bog določil, da bo živel 60 let, pa prišla je hudobna roka in napisala je 30. In kako se zove ta hudobna roka? To je strast, to je greh! Da res strast prikrajša grešniku število let. O, če bi šli na pokopališče in če bi mogli preiskovati, kaj je tega ali onega pripravilo v prezgodnji grob, tedaj bi nam jih odgovorilo sto in sto, da so si svoje zgodnje smrti sami krivi. Zakaj so pa prvi ljudje živeli po 600 po 800 let in še več? Res, da je Bog to pripustil, toda vzrok je bil tudi, ker niso še poznali mnogih strasti, katere dandanes uničujejo ljudi. Še dandanes živé mnogi ljudje po 90 in tudi po 100 let in še več, vprašajte jih, zakaj so tako stari postali, in zvedeli boste, da strasti niso poznali, da so živeli zmerno, takó kakor jim je velevala pamet in vest.

Strast pa ne pokonča samo telesnega zdravja, ampak strast tudi človeški um o tem ni. Dragi v Gospodu! Vi gotovo vsi veste, kaj je norišnica. Težko, če je že kdo izmed vas videl ljudi,

ki so tam notri. Jaz vam pa povem, da so tam ljudje, ki ne znajo ločiti vode od ognja; ljudje ki imajo sami sebe za cesarje in kralje, pa so v železnih verigah zvezani; ljudje, ki ne morejo zgovoriti pet pametnih besedi, da, tam v norišnicah so ljudje, katere morajo pitati kakor otroka, ki si sami sebi prav nič pomagati ne morejo; da ljudje, ki se tako obnašajo, da bi se jim človek smejal, ko bi ne vedel, da so neumni; pa veste morda tudi, kaj je večino takih ljudi pripravilo v norišnico. O vprašajte zdravnike, ki poznajo njihovo življenje, pa vam bodo odgovorili, da je ta prišel ob pamet, ker je bil preveč na denar navezan, katerega je po nesreči zgubil, pa je znorel; oni, ki je bil preošaben, kateremu še niso hoteli klanjati drugi, je od žalosti prišel ob pamet, oni tam, ki je neizmerno ljubil kako osebo — z eno besedo, bila je strast, bil je greh, ki jim je pripravil norišnico.

Strast pa uniči tudi človeško srce. Bog je ustvaril človeško srce silno veliko, takó da človeškega srca ne morejo napolniti vse radosti in vse veselje sveta. Živeli so kralji in cesarji, ki so si z orožjem prisvojili polovičo sveta, pa še niso imeli zadosti. To, kar človeško srce popolnoma napolni, je, verjemite mi, edino le Bog, On najvišje, neskončno bitje. Toda če se človek strasti uda, potem se pa to srce tako skrči, da je z najmanjšo stvarjo zadovoljno. Če da kak mladenič svoji deklici eno rožico ali prstan, tedaj je ta neizmerno srečna. Če najde kak skopuh na tleh kak goldinar ali krono, tedaj se mu kar obraz sveti od veselja, če daste pijancu samo en kozarec ponarejenega žganja, tedaj bo za tisti trenotek neizmerno srečen. Glejte, tako se zgodi s človekom, katerega strast vodi.

Strast pa odvzame tudi pokoj duše. Rad bi vedel, kdaj je imel že kak strasten človek mir v svoji duši. Sveto pismo pravi: „Brezbožneži nimajo mirú“. Če tat nima pokoja, če ga peče vest kakor oglje, da je okradel uboge in sirote zadnjega vinarja, ali je to kaj čudnega? Če se nečistnež boji slednje ure, da ne bi prišla njegova hudobija na dan, ker je zapeljal nedolžno dekle — ali je to kaj čudnega? O, sladak mir zamore samo v tistem srcu prebivati, kjer Bog prebiva! On pa samo tam prebiva, kjer je čednost, kjer ni strasti.

Strast pa ne odvzema samo pokoja duše, ampak ona tudi dušo popolnoma uniči. Duša je od strasti tako razjedena, kakor železo od rje. Duša izgubi po strasti milost božjo, izgubi

podobo božjo, ona propade v onemoglost, in brez dvombe jo čaka večna smrt.

Dokazano je torej, da je strast res mrzlica, in res huda, nevarna, smrtna mrzlična bolezen. — Dragi v Gospodu! Ali smo morda bolni na tej bolezni? Vprašajmo se, ali je napuh, častihlepnost, lakomnost, nezmernost, nečistost, jeza tista strast, ki nas razjeda! O, če je res temu tako, da v nas prevladuje katera izmed teh ali drugih strasti, potem se nam bolj žalostno godi, kakor pa tistemu sinu v sv. evangeliju, ki je bil samo na telesu bolán. Kaj je treba storiti? Zdravja, rešitve si moremo poiskati! Ali nimamo nobenega tacega očeta, ki bi hotel iti po zdravnika? O res, tacega zdravnika nimamo, kakor tisti sin v sv. evangeliju, toda mi imamo mater, ki skrbi za naše zdravje, in ta skrbna mati je naša ljuba mati Marija. In ta ljubeča mati kleči dan in noč pri nogah zdravnika Jezusa, in ga prosi neprestano, naj pride pomagat. In glejte! Jezus res pride, pride tolikokrat, kolikorkrat mi sami hočemo. Na tisoče bolnikom je že dodelil zdravja v presvetem Rešnjem Telesu. O naj pride Jezus k nam! In ozdravljeni svoje dušne bolezni bomo ozdravljeni večno srečni. Amen.

Ivan Baloh.

Enaindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Trojno orožje zoper trojnega sovražnika.*)

Oblecite božje orožje, da morete obstati pred zalezovanjem hudičevim!
Efež. 6, 11.

Boj je človeško življenje na svetu, pravi potrpežljivi Job (7. 1.), in to potrjuje Jezus z besedami: *Nikdar ne mislite, da sem prišel mir prineset na svet, ne miru, temveč meč sem prinesel.* (Mat. 10, 34.) Predr. v Kr.! Naše življenje je res vedno vojskovanje dušno in telesno. Saj sami skušate, koliko je treba trpeti in se truditi, da si človek prisluži vsakdanji hruh in da se sploh more pošteno preživeti. Tako je bilo in tako bo; Adamovi otroci smo in njemu je Bog rekel: „V potu svojega obraza si boš služil kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet.“

Hudo vojsko pa si ljudje tudi sami delajo s svojim grešnim življenjem. Kjer je greh, tam je hudič gospodar in on hujska

*) Primeri tudi: Slomšek, Apostolska hrana, XXI. ned. po bink.

enega proti drugemu; sosedu proti sosedu, moža proti ženi, ženo proti možu, otroke proti staršem, brata proti sestri itd. Tako je večkrat v eni družini, pod eno streho toliko prepиров, da je le čudno, da hiše ne podero.

Razen te vojske, je še druga vojska, ki se imenuje duhovna vojska. Brez te vojske ni noben človek; to vojsko imamo, dokler živimo. Oglejmo si bolj natančno to vojsko!

V vsaki vojski sta dva poveljnika: eden na tej, drugi na drugi strani. Kdo sta ta dva poveljnika v duhovni vojski? Ta dva sta: Jezus na desni strani, hudič pa na levi. Jezusovo bandero je sv. križ, na katerem je zapisano: „Kratko trpljenje, večno življenje“ — hudičevo bandero pa zastava, v kateri so skrite peklenke verige, na kateri je zapisano: „Kratko veselje, večno trpljenje!“ Jezus vabi k sebi: *Kdor hoče moj učenec biti, naj zataji sam sebe, zadene svoj križ na svoje rame in naj hodi za menoj.* (Mat. 16, 24.) Hudič pa kliče k sebi: „Kdor hoče prijetno živeti, vesele ure imeti in dobre volje biti, ta naj stopi na mojo stran. Mi bomo hodili skupaj, po široki, gladki cesti, jaz naprej, vi za menoj!“

Glejte, kristjani! To sta dva vojskovodja, ki stojita drug proti drugemu. Vsak človek je ali na tej ali na uni strani; v sredi ni nobenega. Tisti, ki so z Jezusom, nosijo svoj križ in se junaško boré zoper hudiča in njegove pomagače. Tisti pa, ki so hudičevi podložniki, tisti mu služijo s celim srcem, valjajo se v najgrših pregrehah, kakršne jih uči njih poglavar hudič sam, in mu kažejo svojo zvestobo s tem, da še druge skušajo zanj pridobiti, da druge zapeljujejo v pregrehe in hudobije, da se pokažejo, da so res pravi hlapci in sužnji peklenkega satana!

Te dve vojski si stojita nasproti. Vsakdo izmed nas je vojšak v tej vojski — ali z Jezusom ali s satanom. Satan na tri načine hoče vloviti ljudi, Jezus pa jim trojno orožje podaja, da se morejo braniti. In to trojno bojevanje satanovo in trojno orožje Jezusovo bomo danes premišljevali.

I. Na trojni način satan napada kristjane, ali trojnega sovražnika imamo, s katerim se moramo bojevati. Prvi je satan sam, drugi je zapeljivi svet in tretji slabo nagnenje, katero nosi vsakdo sam v svojem srcu.

O satanu pravi sv. Peter: *Bratje, bodite trezni in čujte, ker hudič vaš sovražnik hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga*

bi požrl; ustavljajte se mu trdni v veri. (1. Petr. 58, 9.) Hudič sam je bil sprva v nebesih z drugimi zavrženimi angeli. Ker pa so se uprli Bogu, in mu hoteli enaki postati, je Bog vse te ošabne angele z Luciferjem na čelu vrgel z nebes v dno pekla. Jezus sam pravi: *Videl sem satana kakor blisk pasti z neba.* Satan je nevoščljiv bil Bogu, in sedaj je nevoščljiv ljudem, sedaj hoče še druge pahnuti v tisto nesrečo, v kateri je sam. Resnične so besede Jezusove, da je satan lažnjivec od začetka. On je zapeljal naše prve starše, zmotil je že milijone ljudi in on bi pogubil ves svet, ko bi le mogel. Hinavsko se prilizuje in laže ljudem, obljubljuje jim vse, karkoli si žele, in vsi zaslepljenci dero za njim. Marsikdo spozna svojo zmoto šele, ko je prepozno, ko vidi že pekel odprt pred seboj.

Satan sam nima oblasti nam škodovati; on nas le skuša. Sv. Avguštin pravi, da je hudič podoben priklenjenemu psu, ki popade in vgrizne le tistega, ki se mu približa. Tem hujše pa drži tistega, katerega dobi enkrat v svoje kremplje. Te pa pošilja potem na vse kraje; kar sam ne more storiti brez božjega dopuščenja, stori po svojih hlapcih, ki se bojujejo pod njegovim banderom.

In kdo so ti hlapci satanovi? To so tisti zapeljivci, katerih je sedaj poln ves svet. In ta zapeljivi svet je naš drugi sovražnik. Taki zapeljivci ste vi starši, ki z ošabnim svojim obnašanjem naučite svoje otroke ošabnosti in prevzetnosti; ki z nečimurnostjo v obleki učite svoje otroke nečimurnosti. Taki pomagači hudičevi ste vi hlapci in dekle, ki s preklinjevanjem in kvantanjem pohujšujete nedolžno mladino. Taki služabniki satanovi ste vi, pijanci in ponočnjaki, ki iščete, koga bi požrli in zapeljali v greh. Prosim vas, ki še veste, kaj je poštenost, ne poslušajte teh peklenških pomagačev, teh zapeljivcev, ki se vam prilizujejo. S hudičem so v zvezi, njemu služijo, njemu so se prodali, še vas bi mu radi prodali. Varujte se jih, kakor strupene kače na vseh potih!

Tretji naš sovražnik je slabo nagone, hudobne navade, katere nosimo v svojem srcu. Sv. Jakob pravi: *Vsak je skušan, od svojega poželenja vlečen in mikan.* (Jak. 1. 14—15.) Poželenje spočne greh, greh pa rodi smrt. Ti n. pr. vidiš lepo blago, svetle denarje ali druge drage reči; zbudi se ti želja po njih in — navadiš se krasti. Ti mladenič pogledaš po drugem spolu, deklica rada poslušaj grde besede, greh nečistosti se zaje v tvoje srce. Mož ali žena, fant ali dekle greste v krčmo, pijača

se vam zdi dobra, drug drugemu dajete korajžo in iz tega se navadite pijančevanja. Ti, ki še od mladih nog za vsako malenkost jezo kuhaš, navadiš se jeze in sovraštva, katero te bo spremilo celo v pekel.

Govorje vsakemu, ki takoj v mladosti ne ukroti slabih svojih navad. Navada postane železna srajca, katere se človek ne more znebiti. Ložje je vse drugo, kakor sam sebe premagati, ko je navada že zastarana.

II. To so torej naši trije sovražniki: satan, zapeljivci in slabo nagnenje. Jezus pa nam daje zoper te sovražnike trojno orožje, s katerim lahko premagamo sovražnika, ako le hočemo.

Prvo orožje zoper satana je božja beseda, izreki iz sv. pisma. Zato nas opominja v današnjem listu sv. Pavel: *V vseh rečeh pa vzemite v roko ščit vere, s katerim morete vse ognjene puščice hudobnega ugasiti, in vzemite čelado zveličanja in meč duha, kar je božja beseda.* (Efež. 6. 16. 17.) — Ko se je Jezus 40 dni in 40 noči v puščavi postil, pristopi k njemu satan, da bi ga skušal, rekoč mu: „Ako si Sin božji, reci, naj bodo ti kamni kruh.“ Jezus pa ga zavrne: „Pisano je: Človek ne živi samo od kruha, temveč od vsake besede, ki prihaja iz božjih ust.“ Satan ga pelje na vrh tempeljna in mu pravi, naj se vrže v globočino, ako je Sin božji. Jezus ga zavrne: „Ne skušaj Gospoda svojega Boga!“ Satan mu le še ne da miru. Vzame ga seboj na silno visoko goro, pokaže mu celo okolico in pravi: „Vse to ti dam, ako predme padeš in me moliš.“ Jezus pa ga zapodi: „Poberi se satan, ker pisano je: Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi!“ Nato satan zbeži, angeli pa pristopijo in Jezusu služijo. Glejte, tako se satan z besedo božjo premaga! — Ti, ki te nadlegujejo ošabne, visoke misli, hitro se spomni na izrek Jezusov: *Kdor se povišuje, bo ponižan.* Ako te lakomne misli navdajajo, misli na besede Jezusove: *Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi.* Ako te mučijo nečiste misli in izkušnjave, poslušaj Jezusa, ki govori: *Blagor jim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.* Ako jeza v tebi kipi in vihra, ozri se na milega Jezusa, ki pravi: *Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen, ter bote našli mir svojim dušam.* — Oh, kako slabi vojaki ste vi, kristjani, ki tako malo znate krščanskega nauka! Vi ste kakor vojaki, ki so izgubili svoje puške; vsak sovražnik vas lahko premaga, ker ste brez orožja.

Drugo duhovno orožje je pobožna m o l i t e v. Ljubi moji, ne vem kaj bi rekel, da bi vam zadosti priporočil pobožno, zbrano molitev. Kar je riba brez vode, to je kristjan brez molitve. Kakor bi ne bi mogli telesno živeti, ko bi ne jedli, tako tudi dušno ne morete živeti, ako ne molite. Tisti dan, ko precej zjutraj molitev opustite ali površno opravite, tisti dan tudi največ grešite. To vas je gotovo že skušnja naučila. Če hočete torej dobro svoji duši, molite, molite! Ko je Jezus molil na Oljski gori, so pospali njegovi trije učenci. Jezus se vrne k njim in pravi: „Kaj niste mogli eno uro čuti z menoj? Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo! Duh je sicer voljan, a meso je slabo.“ (Mat. 26. 40. 41.) S temi besedami nam je Jezus povedal, kaj nam je storiti v skušnjavah. Kristjan, kadar te nadlegujejo grde misli, zdihni k Jezusu, kliči Marijo. Izreci le: „Jezus, Marija, Jožef, pomagajte mi!“ in rešen boš, ali pa zakliči: „Gospod, utapljam se, reši me!“ Sv. Avguštín pravi: „Molitev je molivcu pomoč, Bogu daritev, hudiču pa šiba.“ Zato molite, še enkrat pravim: pobožno molite!

Tretje orožje v duhovni vojski so sv. z a k r a m e n t i. Nekdaj so Turki oblegli mesto Antijohijo in hoteli pomoriti vse kristjane. Ljudje v mestu so skoro lakote umirali. V tem se vsi prebivalci mesta spovedo, pristopijo k mizi Gospodovi in nato planejo nad Turke, ki so jih vse razbili. Kar so storili sv. zakramenti tukaj nad Turki, to store tudi z našimi skušnjavami. Kristjan, z vsako grešno navado nastaviš sam sebi zanjko, kakor tiču. In čimdalje odlašáš, da bi se je rešil, tembolj se zamotaš vanjo, tembolj te drži. Le eden ti more pomagati, da te reši iz zanjke, le duhovnik v zakramentu sv. pokore. Prvi kristjani so pogostokrat prejemale sv. zakramente, zato pa tudi toliko pretrpeli za sv. vero, ker so zajemali moč v sv. zakramentih. Lahko, lahko se bomo tudi mi branili, ako bomo s Kristusom sklenjeni. Z Jezusom premoremo vse, brez njega pa nič.

Ljubi poslušalci v Kristusu zbrani! Pokazal sem vam tri vaše sovražnike in vam dal trojno orožje, s katerim se bojujte zoper nje! Blagor mu, ki more reči svojo poslednjo uro z ap. Pavlom: *Dobro sem se bojeval, svoj tek sem dokončal, vero ohranil; čaka me krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik. Pa ne samo meni, temveč vsem, ki ljubijo njegov prihod, tisti dan.* (2. Tim. 4. 7. 8.) Kateri dan? — Sodni dan, ko

bo dokončana vojska sveta, ko bo vsak vojskovodja zbral svoje vojake: Kristus svoje na desno, satan svoje na levo. Ljubi moji, kje bomo mi tedaj stali? Ljubi moji, kje? „Oh, preljubi Jezus, ti vsemogočen vojvoda moj, daj da bom vedno zvest in srčen bojevalec tvoj! Daj, da bom tisti strašni sodni dan stal na tvoji strani, pod tvojim banderom in da bom zaslišal tiste vesele besede: „Pridite izvoljeni mojega Očeta in posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta, za katero ste se stanovitno vojskovali in sovražnika srečno premagali.“ Amen. T.

2. Naš račun.

Daj račun od svojega hiševanja.

Luk. 16, 2.

A. 1. Kakor oster meč je današnji sveti evangelij za naše grešno srce, ko Jezus pravi: „Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je hotel račun delati s svojimi hlapci. Ko je pa začel računati, je došel na vrsto hlapec, ki mu je bil dolžen desettisoč talentov srebra. Ko pa ni mogel dolga poravnati, ga je kralj mislil prodati njega in njegovo ženo in otroke.“

2. Ta kralj večne slave in časti — Jezus Kristus — še zdaj živi, in kliče nas svoje hlapce zaporedoma na račun, rekoč: „Daj račun od svojega hiševanja!“ Zato pa sveti apostol Pavel že trdovratnim judom piše: „Določeno je vsem enkrat umreti, in potem je sodba.“ (Hebr. 9, 27.) Kakor pa vsi ljudje enkrat, to je: v enem in taistem trenutku ne umrjejo, tako tudi ne bodo vsi naenkrat sojeni — ali račun dajali — temuč duša slehernega posebej, brž ko se je od telesa ločila, bo morala stopiti pred nebeškega kralja, Jezusa Kristusa, ki ji bo rekel: „Daj račun od svojega hiševanja.“

3. Koliko pa je neumnih hlapcev, ki zapravljajo dobrote in milosti božje, ki živijo brez skrbi za srečno sodbo, in zdaj naenkrat zadoni sodnika mogočni glas: „Daj odgovor od svojega hiševanja!“ Pa ne ve, kako in o čem ali za koga bi moral dati račun. Zato hočemo danes vsi skupaj premisliti o računu ali za koga bomo dajati odgovor?

B. V apostolski veri molimo: „Jezus bo prišel soditi žive in mrtve“ na sodnji dan. Pa katoliški kristjan mora tudi vedeti in verovati, da nas čaka račun brž po naši smrti, ko bo duša

morala iti pred sodnika Jezusa Kristusa, katerega je Bog postavil sodnika živih in mrtvih. (Ap. Dej. 10, 42.) In morali bomo odgovor dajati:

1. Sami za sebe Ljubi Bog nam je obilno dobrot dodelil; dolžni smo mu mi še več kot desettisoč talentov srebra. Ljubi Bog nam je dal zdravo oko. Nekje so se mladeniči stepli, in eden je tovarišu oko izpahnil, pa mu je moral 600 kron plačati — in to še ni bila velika kazen. Bog nam je dal gladek jezik, gibčne roke, urne noge, zdravo telo in pa še svojo prelepo podobo — neumrjočo dušo, ki je več vredna kakor ves svet po nauku Jezusa Kristusa, ki nam pravi: „Kaj bo namreč človeku pomagalo, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi.“ (Mark. 8, 36.) — In o vsem tem bomo morali dajati račun. Odgovoriti bomo morali, kako smo rabili svoje oči, ko Jezus pravi: „Ako te tvoje oko pohujša, izderi ga, in vrzi ga od sebe.“ (Mat. 18, 9.) Račun bomo morali dati o tem, kako smo rabili svoje roke, noge, ko zopet Sin božji uči: „Ako te pa tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo, in vrzi jo od sebe.“ (Mat. 18, 8.) Odgovoriti bomo morali, kako smo rabili svoj jezik, ko Zveličar pravi: „Povem vam pa, da za vsako prazno besedo, katero bodo ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan.“ (Mat. 12, 36.) Pa še za želje našega srca bomo imeli račun, ko Jezus uči: „Jaz pa vam povem, da vsak, kateri ženo pogleda, da jo poželi, je že prešestoval z njo v svojem srcu.“ (Mat. 5, 28.) Ako tedaj vse te pogreške in slabo porabo naših počutkov izračunimo, bomo visoko nad desettisoč dolga naračunili, in bomo imeli težaven račun ali odgovor — sami za sebe. Srečen pa je vsak bolnik — globoko zadolžen hlapec, ako v svoji smrtni bolezni ali že umirajoč še sprejme zakrament svetega poslednjega olja, ki nam zbriše vse dolge pred Bogom in kolikortoliko tudi zasluženih kazni, kakor nas tolažljivo prepričuje cerkvena molitev pri tej delitvi in se glasi: „Po tem maziljenju in svojem neskončnem usmiljenju ti Bog odpusti vse, kar si zagrešil z vsemi počutki svojega telesa.“ Ta zakrament želimo tudi mi sprejeti, da nam božji klic: „Daj odgovor od svojega hiševanja“ — ne bi služil v večno pogubljenje!

Račun dajati boste morali vi, ljubljeni starši:

2. Za svoje otroke! Eva, prva mati, je veselo rekla: „Per Deum possedi hominem. — Po Bogu imam človeka.“ (Gen. 4, 1.) In tako mora vsaka mati in oče reči: Od Boga smo dobili zarod! Saj sveti apostol Janez piše, da so vaši otroci iz Boga

rojani — Ex Deo nati sunt. (Jan. 1, 13.) Čudovito lepa je molitev Jezusa Kristusa, ko je molil za svoje apostole in jih nebeškemu Očetu priporočil, govoreč: „Sveti Oče! ohrani jih v svojem imenu, katere si mi dal, da bodo eno, kakor tudi mi . . . Katere si mi dal, sem jih obvaroval; in nobeden se ni pogubil.“ (Jan. 17, 11—12.) Tako bi morali, vi krščanski starši, svoje otroke obvarovati in k Bogu pripeljati, da bi mogli reči: Ljubi nebeški Oče! Tukaj je vsa čredica naših otročičev, katere si nama dal — nobenega nisva pogubila. Potem pač bode te lahek in vesel račun imeli za svoje otroke. Zato so si pošteni roditelji na vso moč prizadevali svoje otroke pobožno za Boga vzgojiti in jih v nebesa spraviti, kakor že Makabejcev mati, ali pa mati Cebedejev, ki je prosila Jezusa; rekoč: „Gospod! Reci, da sedita ta moja sina — eden na tvoji desnici, eden na tvoji levici v tvojem kraljestvu.“ (Mat. 20, 21.) — ali sveta Felicita, ki je vse svoje sedmere sinove seboj v nebesa pripeljala. Oj srečna mati! ki svoj zarod v nebesa pelje, vesela sodba te čaka in lahek račun za tvoje otroke!

Račun bomo morali dajati tudi še:

3. za bližnjika. V besedi bližnjik — je zapopaden sleherni človek, ali je tvoj prijatelj ali sovražnik, ali je tujec ali domačin: hlapec, dekla, sostanovalec; navadno pravijo ljudje: Kaj se jaz menim zanj — naj živi, kakor sam hoče. Ljubi Bog pa pravi, da bo od dobe terjal odgovor o tvojem bližnjiku. Nesrečni Kajn je ubil svojega brata; ali ga ni Bog poklical na odgovor, rekoč: „Kajn! kje je tvoj brat Abel? (1. Moz. 4, 9.) Tako boš pa tudi ti odgovor dajal za svojega brata, sestro, hlapca, dekle in za vse, katere si umoril ne telesno, temuč umoril s pohujšanjem in zapeljivostjo. Saj nas sveti apostol Pavel uči, da predniki naj pazijo na svoje podložnike, ker bodo zanje morali dati odgovor. (Hebr. 13, 17.) Usmiljeni Samarijan je zelo skrbel za nesrečnega popotnika-tujca. Jezus ga je pohvalil, nam za zgled dal, rekoč: „Idi, stori tudi ti tako.“ (Luk. 10, 37.) Mi pa bi rekli: Kaj mene briga ubogi popotnik, ki na cesti leži. Kaj se menim za drugega, ki pade v pregrehe? Ali nam Jezus ne pravi: „Idi in posvari ga med seboj in med njim samim . . . Ako tebe ne posluša, vzemi seboj še enega ali dva . . . Če jih pa ne posluša, povej cerkvi.“ (Mat. 18, 15—17.) In hlapec v evangeliju — ali ni bil drugič na odgovor poklican zavoljo svojega tovariša? — Tako bo Jezus tudi nam in vam rekel: „Daj račun od svojega hiševanja“ — daj odgovor za vse ljudi pri tvoji hiši — za družino in bližnjika.

C. Pokazal sem vam račun, ki ga boste morali dati za sebe, za vaše otroke, pa tudi za bližnjike. Zapomnimo si to! Sveti Jeronim je na sodbo vedno mislil, in pravil: „Ali jem ali pijem ali kaj drugega delam — vedno se mi zdi, da slišim sodnikov glas: Daj račun od svojega hiševanja!“ Ta vedna misel ga je obvarovala greha in ga je spravila do srečne in vesele sodbe in pripeljala v nebeško veselje. Ako imamo račun naš vedno pred očmi, ne bomo storili nobenega greha, in ljubi Jezus bo tudi nas pohvalil na sodbi, rekoč: „Dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te črez veliko postavim, pojdi v veselje svojega Gospoda.“ (Mat. 25, 29.) Amen. *Simon Gaberc.*

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

(Praznik cerkvenega posvečevanja.)

1. Cerkev znotraj in zunaj.

Glej, prebivališče božje z ljudmi
Skriv. raz. 21. 3.

Vsak človek ima svoj dom. Dom je človeku ona hiša, kjer se je rodil, kjer je preživel vsaj prvi čas svojega življenja, kjer je prejel največ dobrot, kjer je doživel najlepša leta. Čeprav se pozneje kdaj morda preseli v drugo hišo na drug kraj, vendar mu rojstvena hiša ostane vedno v dragem spominu; še na stara leta, ko se je na domu že davno vse spremenilo, misli na njo in jo rad obišče. Mi, kristjani, imamo vsi skupen dom, svojo cerkev. Kakor smo bili v domači hiši rojeni za ta svet, tako smo v svoji župnijski cerkvi, v hiši božji, prerajeni za nebesa. Ni je hiše, ki bi človeku toliko dobrot skazala, nego župnijska cerkev. Prva pot človeveka, ko se komaj zave, ko ga še drugi neso, je v te cerkev; zadnja pot njegova, ko ga tudi neso drugi ljudje, je zopet v župnijsko cerkev. Časih so celo vse mrliče le v župnijski cerkvi pokopavali, pozneje zunaj okoli cerkve in šele v novejšem času jih pokopavajo ponekod bolj daleč od župnijske cerkve.

Cerkev je res prava hiša božja, prebivališče Najvišjega. Sveta je ta hiša, ker je blagoslovljena in posvečena, sveta je po vsem, kar se v nji godi. Svetost svojo nam kaže po svoji notranjosti in po svoji zunanosti. Premišljujmo štiri stvari v cerkvi in štiri strani z unaj nje, ki nam molčé, a vendar glasno pridigujejo.

I. Najvažnejši in najsvetejši predmet v cerkvi je veliki oltar. Kako bi mogel popisati svetost tega kraja; kako bi mogel prešteti vse milosti, ki na tem mestu izvirajo? Tu se dan za dnevom daruje Jezus sam svojemu nebeškemu Očetu. In kak dar je to? To je ravno tisti dar, kakor je bil na križu; zakaj na oltarju je, kakor na Golgoti, Kristus sam dar in darovalec ali duhovnik. Le način daritve je različen, ker na križu se je daroval krvavo, tukaj pa se daruje nekrvavo. Iz sv. maše nam neprestano dohajajo neštevilni darovi zveličanja, in mi imamo v tej daritvi najboljši pripomoček, da Boga molimo in hvalimo, obenem pa, da vse milosti od njega prejemamo za časnost in za večnost. — Toda oltar ni samo kraj daritve, temveč tudi prebivališče Jezusa samega. V tabernakeljnu je Jezus Kristus noč in dan med nami pričujoč; lahko ga obiščemo, kadar ga hočemo, vselej nas sprejme z veseljem. Tu mu smemo odkriti svoje srce, potožiti svoje nadloge, in on nas bo rad poslušal, saj on je Bog ljubezni in usmiljenja. Nikoli ne odpusti od sebe nikogar brez milosti, brez tolažbe, brez pomoči. Da, še več, on pride tudi k nam, on pride v nas, ako mu stanovanje pripravimo, in se z nami popolno združi. V sv. obhajilu nam Jezus veliko večjo čast in milost skaže nego jo je skazal Caheju, ker ne pride le v hišo, temveč v naše srce, in se tako z nami sklene, da smemo zaklicati s sv. Pavlom: *Živim, a ne (več) jaz, temveč Kristus živi v meni.* (Gal. 2. 20.)

Druga važna stvar v župnijski cerkvi je krstni kamen, ki nas spominja na milost sv. krsta. Sv. vera nas uči, da je krst najpotrebnejši zakrament, ker brez njega ne more nobeden biti zveličan. Jezus nam je rekel: *Ako ni kdo prerojen iz vode in sv. Duha, ne more iti v nebeško kraljestvo.* (Jan. 3. 5.) Sv. vera nas pa tudi uči, da je sv. krst poln milosti. Pri sv. krstu smo oprani izvirnega greha, večne in časne kazni se nam odpuste. Na duhovni način smo prerojeni in posvečeni, otroci božji in dediči nebes. Postanemo udje duhovnega telesa Jezusovega in udje sv. kat. Cerkve, kot taki zmožni, da prejmemo vse milosti in zaklade ki nam jih je Jezus zaslužil. Oh, kako milostipoln kraj v cerkvi je krstni kamen, oni kraj, kjer so se nam takorekoč nebesa odprla. Oh, kristjani, mi se ne moremo nikoli Bogu dovolj zahvaliti, da smo že v prvih trenutkih svojega življenja bili prerojeni v sv. krstu za nebesa.

Zanimiv je zgled iz življenja škofa Ir. Fr. Barage. Bil je doma iz župnije doberniške na Dolenjskem, služil je kot kaplan

v Metliki, pozneje je šel v Ameriko, kjer je kot misijonar izpreobrnil več tisoč malikovalskih Indijanov. Postal je škof in kot tak je prišel obiskat svojo domovino, prijatelje in znance. Obiskal je tudi doberniško župnijsko cerkev, v kateri je bil krščen. Ko je prišel v cerkev, ki je bila gosto natlačena ljudi, stopi takoj pod korom h krstnemu kamnu. Tam poklekne, prične moliti in hvali Boga za milost sv. krsta, ki mu jo je skazal. On je pač dobro vedel, kaka milost je to, ko je na tisoče nesrečnih malikovalcev imel v Ameriki dannadan pred očmi, ki še niso bili krščeni. Pol ure je tu molil in ihtel, potem pa stopil pred oltar in celo uro govoril o milosti sv. krsta tako lepo in pretresljivo, da nobeno oko med poslušalci ni ostalo suho. — Oh, ko bi tudi mi enkrat mogli videti one nesrečne pogane, ki niso še dosegli milosti sv. krsta, potem bi pač spoznali, kako srečni smo mi, ki smo to milost precej dosegli, ko smo bili rojeni. Na to naj nas spominja krstni kamen.

Tretja prevažna stvar v župni cerkvi je *spovednica*, od katere nam doni na uho klic: *Bog ima usmiljenje z nami in noče, da bi se kdo pogubil, temveč da se vsi spokore.* (2. Petr. 3. 9.) Ko bi ne bilo spovednika v cerkvi, bi večini kristjanov krstni kamen nič ne pomagal; mi vsi bi se pogubili. Saj je žalostna resnica, da med tisoči kristjanov so le redki, ki krstno nedolžnost ohranijo; koliko pa jih je, ki jo izgube, ko komaj k pameti pridejo. Jezus Kristus je poznal našo slabost in omahljivost, zato je spovednice postavil v cerkev kot ono rešilno desko od razbitega čolna našega dušnega življenja, katere se mora vsakdo okleniti, kdor se sploh hoče oteti. Ako se spovemo skesano svojih grehov, čeprav so še tako veliki, odpuste se nam in Jezus sam nam govori po spovedniku: *Odpuščeni so ti tvoji grehi.* (Mat. 9 2.) Oj, ljubi Zveličar, kako bi se ti mogli dovolj zahvaliti za milost, da si postavil zakrament sv. pokore! Ko bi spovednice mogle govoriti, povedale bi, koliko potrlih, skoro obupanih grešnikov je prišlo že k njim, a odšlo z veselim in mirnim srcem.

Četrta stvar v cerkvi, ki ima tudi velik pomen, je *prižnica*. Oh, kolik je blagoslov in sad božje besede, ki se razlega iz tega kraja, za vse one, ki jo poslušajo in po njej živijo! Ali ni ravno božja beseda, ki pokončuje malikovalstvo in pregreho, ki razširja kraljestvo božje, sv. vero, ki preobrazuje obličje zemlji? Ali se niso že milijoni in milijoni ljudi spreobrnilo ravno po

božji besedi? Božja beseda je, ki nevednega uči, slabega utrjuje, boječega ohrabruje, žalostnega tolaži, mlačnega dramí, pobožnega radosti in vodi, da po poti čednosti stanovitno hodi. Oh, koliko vzroka imamo zopet, da ta kraj spoštujemo, in se Bogu zahvalimo za vse milosti, ki nam tudi iz tega vira dotekajo!

II. To so glavne štiri stvari v cerkvi, ki nas uče, čeprav molče. A cerkev nas tudi po svoji zunanosti uči.

Cerkev mora pravzaprav tako biti zidana, da vsi verniki v cerkvi, ako so obrnjeni k velikemu oltarju, morajo gledati proti vzhodu, kjer solnce vzhaja. Zakaj? Na vzhodu, na Jutrovem je bil Jezus rojen, od tam nam je došla vsa sreča, vsa milost. Tega ne smemo nikoli pozabiti. Zato smo v cerkvi, kadar molimo obrnjeni proti velikemu oltarju, obrnjeni nevede ali nehote proti vzhodu, da tako počastimo obenem oni preblaženi kraj, od koder nam je zasijala luč sv. vere.

Tik župnijske cerkve stoji zvonik ali stolp. Kako veličastno kipi v nebo in moli čez vse druge hiše. Že cerkev samo so že od starih časov najraje zidali na višavi, in stolp je višji od vsega. Ta nas spominja: „Sursum corda“. „Kvišku srca!“ — tje gori, kjer Sin božji sedi na desnici Boga Očeta. Stolp je oni mogočni kazalec, ki nam kaže molče našo pravo domovino, sveta nebesa, da smo le potovalci na tem svetu.

V stolpu vise zvonovi. To so klicarji, ki nas kličejo k službi božji, ki naznanjajo vsako važno bodisi veselo ali žalostno dogodbo v našem življenju; ki nas naposled spremljajo tudi k večnemu počitku. Zvonovi pojo tako lepo, njih glas pa doni v čast Bogu, v čast Marije, v čast svetnikom. Tako nas opominjajo, kako moramo tudi mi častiti Boga, Marijo in svetnike.

Na vrhu stolpa pa je postavljen navadno križ, časih tudi petelin. Petelin pomeni, kako moramo čuti. Petelin navadno zjutraj budi, tako se moramo tudi mi prebuditi iz grešnega spanja. Klic petelinov je ganil sv. Petra, ko je Jezusa zatajil, njegova podoba pa naj nas uči, kako se moramo varovati pred padcem v greh.

Križ vrh stolpa je gotovo najvišji; njega vsakdo lahko vidi. Navadno je tak križ zlat; zato se sme o njem reči: „Kraljevo znamenje, križ blišči.“ Da blišči z višav na nas in nas opominja, da le po križu smo bili odrešeni, da sv. križu se mora torej vsak kristjan uklanjati in ga častiti. Uči nas pa tudi, da mora vsakdo voljno prenašati svoj križ, katerega mu je Bog dal, da mu enkrat ta križ odpre nebeška vrata.

Tako nas vse v cerkvi in zunaj nje napeljuje k pobožnosti, vse nas mora navdajati s spoštovanjem in z nekim svetim strahom do hiše božje. Le vprašajte se, kristjani, ali res kje drugje več dušnega veselja užijete nego v cerkvi? Gotovo ne! Sicer se sedaj slave razne posvetne slovesnosti; a naj bodo te kakor hočejo velike in imenitne, cerkvene slovesnosti so gotovo še vedno najlepše, in srcu najprijetnejše. Vidi se v tem nadnaravna moč, da Bog sam pri tem deluje s svojo milostjo. Tako veselje je res pravo veselje, katero deli mati sv. katoliška Cerkev svojim zvestim otrokom. Zato kristjani, zahvalite ljubega Boga, da je tudi vas poklical v to sv. Cerkev, da ste njeni udje.

Danes pa, ko praznujemo spomin posvečenja te hiše božje, spomnimo se onih neštevilnih dobrot, katere smo tukaj in v drugih cerkvah od Boga že prejeli. Kolikokrat smo že bili uslišani v dušnih in telesnih potrebah, kolikokrat utolaženi in pomirjeni. Ako drugod nismo našli srčnega miru, tukaj smo ga našli gotovo. — Zato prihajajmo radi v hišo božjo, zlasti v domačo župnijsko cerkev, ker ta je naša dušna mati. Oh, kako žalostno je, da mnogi kristjani morda leta in leta svoje župnijske cerkve znotraj ne vidijo! Koliko milosti napravijo, koliko duhovnih dobrot zamude, koliko težak odgovor bodo zato enkrat pred Bogom dajali!

Duhovnih dobrot potrebujemo vsi, iščimo jih torej tukaj, na tem svetem kraju, v naši skupni domačiji, v hiši božji. Bog je dovolj bogat; on lahko vsakemu da, kar išče pri njem. Srečni oni kristjani, katere srce večkrat pripelje v hišo božjo, ki Jezusa radi pogostokrat obiskujejo in molijo tukaj, ki so se tega tako navadili, da brez te pobožnosti ne morejo biti. Združeni večkrat v hiši božji smejo upati, da bodo enkrat večno združeni v nebeški domačiji. Amen.

† J. Benkovič.

2. Človeška in božja sodba.

Ti ne gledaš na veljavo ljudi.

Mat. 22, 7.

Prišli so, kakor pripoveduje današnji sveti evangelij, poslanci farizejev k Jezusu, ki so imeli pripravljeno jako zvito vprašanje, ali se naj daje rimskemu cesarju davek, ali ne. Bližajo se k Gospodu ter ga tako-le nagovore: „Učenik, vemo, da si res-

ničen, in pot božjo po resnici učiš, in da ti ni mar za nikogar, ker ne gledaš na veljavo ljudi.“ Prav lepo so govorili, le škoda, da so prišle te besede iz hinavskih t us! Kajti namena, da bi se poučili, nikakor niso imeli; ampak samo, da bi Jezusa v govoru vjeli ter ga potem tožili. Vkljub temu slabemu namenu pa, katerega so imeli, ostanejo vendar resnične besede, katere so izpregovorili, namreč: *Ti ne gledaš na veljavo ljudi!* Ta stavek, da Gospod ne sodi ljudi po njih veljavi, da ne gleda na njihov stan, na starost, na časti, na bogastvo, na lepoto, ta stavek vam hočem danes dokazati. In zato vam pojasnim dve resnici: 1. Bog ne sodi tako kakor človek in 2. noben človek ni pri Bogu brez veljave.

1. Bog ne sodi tako, kakor človek. Človek pogleda človeka v obraz, in ga po obrazu sodi. Kakšen vtis mu obraz naredi, tako sodbo ima potem o njem. Če je obraz lep, mu ugaja, potem mu ugaja tudi človek, če ima obleko čedno, obilo zlata na sebi, potem vsakdo pravi, da je to imeniten človek, če ima na prsih polno redov, če ima veliko odlikovanj, če ga vse časti, potem je mož vse časti vreden. Glejte, tako sodijo torej ljudje zgolj po zunanjem.

Ali pa, vprašam, sodi Gospod tudi tako? On, ki je večna lepota, On, pred čigar svetlobo je svetlo solnce najtemnejša noč, on, kateremu tvori jutranja zarja rob njegove obleke, on, ki lahko z enim migljajem uniči tisoče zvezda, da, On, neskončni, mogočni, večni Bog vendar ne more dopadajenja najti na takih stvareh, na katerih ga iščejo ljudje. Bog ne gleda na veljavo nobenega človeka. Bog čisla samo to, kar je dobro, kar je sveto, kar je čisto, kar je krepostno. Ker pa izhaja prava krepost in prava čednost iz srca, zato gleda Bog pred vsem na srce človekovo. Bog je tisti, kateri preišče srce in obisti, kakor poje kraljevi prerok. On ne gleda na to, ali je kdo slep ali zdrav na očeh, ampak na to gleda, če je dušno njegovo oko čisto in lepo, on ne gleda na to, če gre kdo po poti naravnost, ali pa postrani nagibajoč se, ampak na to gleda, če hodi po poti življenja naprej. Ne gleda na to, ali je glava njegova učena ali prazna, ampak na to, če je on vdan v voljo božjo. Ako hodi kak človek kot berač od hiše do hiše ne vedoč, kje bo jedel in kje spal, ali pa, če ima krasne palače, pri Bogu sta si enaka, in če sta hudobna, tedaj bosta oba pogubljena. Če umrje v naših krajih otrok po

sv. krstu, ali pa na obrežju reke Nila v Afriki, pa sta si pred Bogom oba enaka, če sprejme poslednji sv. krst in umrje, oba se uvrstita med nedolžne otroke. Naj se je človek še toliko učil, naj zna veliko tujih jezikov, ali pa se nasprotno kak drug komaj očenaš nauči, Bog sodi oba enako. Da, če drugi svoj očenaš večkrat pobožno moli, tedaj je pred Bogom veliko več vreden kot prvi. Naj si kak človek zapoveduje tisočerim ljudem, naj je kralj ali cesar, ali pa človek, ki je toliko potreben drugim, kot majhen žebliček v uri, če izpolnita oba svojo dolžnost, tedaj sta pred Bogom oba enaka.

Da je temu tako, to nam kaže pogled v zgodovino. Ko se je Lucifer dvignil zoper Boga, tedaj je bil pahnjen iz višine svoje svetosti v globočino peklenškega žrela. Nič mu ni pomagalo, da je bil prvi izmed angelov — Bog ni gledal na osebo. — Mozes je bil prerok, mož po božji volji. Toda samo enkrat je dvomil o božji vsegamogočnosti — in kaznovan je bil s tem, da je moral poprej umreti, kakor da bi zagledal srečno deželo Kanaan. David je bil samo preprost pastir, vzrastel je med ovčami v Sihemskih gorah, in vendar ga je Gospod posadil na prestol Izraelov in mu podelil kraljevo žezlo. Nabuhodonozor je bil mogočen vladar, njegovo ime so s strahom izgovarjali vsi narodi na zemlji, in glejte, ker se je dal po božje častiti, je bil izgubil razum in je moral celih sedem let v puščavi med živalmi prebivati. — Marija je bila nepoznana, preprosta, ponižna devica v Nazaretu, in vendar je bila ona izbrana, da je bila mati nebeškega Odrešenika, ne pa kaka hči rimskega cesarja.

Največje dalo je ustanovitev svete katoliške Cerkve in razširjenje svete vere — in glejte — zato se je poslužil preprostih revnih ribičev iz Galileje. Na stotine zgledov bi se dalo navesti tudi iz sedajnosti. Vzemimo le, koliko bogatih rodbin bi dalo tisočake, če bi bil le eden sin izmed družine duhovnik, toda kolikokrat si Gospod izbere svoje namestnike ravno iz najrevnejše hiše! Kje je vzrok tu? Vzrok vé samo Bog; mi samo to vemo, da Bog ne gleda na veljavo človekovo.

2. Če pa ne gleda na veljavo človekovo, pa vendar vsak človek pri njem velik velja. Poglejmo samo na Kristusa! Ali ni vsake osebe spoštoval? Ali ni on tisti, o katerem pravi sveto pismo: *Moje veselje je prebivati med človeškimi otroci?* Torej med človeškimi otroci splošno brez izjeme, saj je za vse ljudi živel, za vse umrl! Sam je rekel: *Pridite k meni vsi, ki se*

trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživel! Nobenega torej ni izključil, vsakega je nagovoril. Nobeden mu ni bil premalen-kosten, prereven.

Spomnimo se tistega 38 letnega bolnika v Batsajdi. Dolgo je že čakal, nobeden se ga ni usmilil. In prvi, ki se je ga spomnil, je bil Jezus, on ga je ozdravil. Pri Jakobovem vodnjaku je govoril dolgo časa z neko žensko; morda je bila imenitna gospa, ne, uboga grešnica je bila. Tam sedi na figovem drevesu nekdo, katerega nihče iz množice niti ne opazi. Jezus je prvi, ki gre k njemu in celo v njegovo hišo. Od druge strani mu prinašajo matere svoje otroke, ali bo morda te zavrnel? O, ti so mu šele ljubi, tem šele kliče: *Pustite male k meni priti!* Da, nedolžni otrok in sivi starček, zdrav in bolan, srečnež in nesrečnež, meščan in obrtnik, kmet, hlapec, popotnik in berač, grešnik in grešnica, vsak ima veliko veljavo pri Jezusu. Kdorkoli pretaka solze, Jezus je tisti, ki jih posuši. O, kako nesrečen bi bil človek, če bi tega upanja ne imel, da mu sv. vera solze posuši; kako neznosno stanje bi bilo za mater, če bi videla, da devajo neusmiljeni grobarji njeno nedolžno dete v prerani grob, pa bi ne imela upanja, da ga kdaj zopet vidi! O, te solze Bog posuši! Kdorkoli potrebuje tolažbe za svoje srce, — pri Jezusu jo dobi. Spomnimo se na vdovo v Najmu, spomnimo se na Marto in Marijo! Kdor trpi telesne bolečine, naj se zateče k Jezusu. spomni naj se tiste žene, ki je trpela šest let na krvotoku; kdor potrebuje v sili pomoči, naj se spomni ženitnine v Kani. Kdor potrebuje v čednosti moči in kreposti v izkušnjavah, naj se spomni Jezusovih besedi: *Čujte in molite, da ne padete v izkušnjava!* Kdor pa prosi milosti in odpuščanja, ta naj se spomni Gospodovih besedi: *Še danes boš z menoj v raju!* — kakor je rekel viseč na križu hudodelcu.

Dokazana je torej resnica, da ni pri Bogu nobena oseba brez veljave. Noben človek na zemlji, naj si bo še tako preprost, naj se imenuje kakor hoče, naj stanuje, kjerkoli hoče, naj bo stanu kateregakoli, naj dela karkoli hoče, da, noben človek izmed milijonov na zemlji ni brez veljave pri Bogu, ni pozabljen, ni preziran od Boga. In če pravi kak grešnik, da je nanj Bog popolnoma pozabil, tedaj je ravno nasprotno resnica, namreč grešnik je pozabil na Boga. Ali ni, dragi kristjani, božja ljubezen velika, ki ne prezre nobenega človeka na zemlji? In vendar jih je toliko dandanes na svetu, ki pravijo, da ni potreba vere, da lahko žive

brez Boga! O, kadar pa pride sila, takrat pa kličejo na pomoč Boga, dasi nanj niso verovali.

Ko so se v Ljubljani ob potresu zibala tla, ko je Bog pokazal, da je še gospodar sveta, dasi ga vsi prezirajo, tedaj je nekdo vzkliknil: „O, sedaj vidim, kako velik je Bog, in kako majhen je človek!“ O, predragi v Gospodu, bodimo zvesti z služabniki Jezusovi ne samo v nesreči, ampak tudi v sreči. Na nobenega izmed nas Bog ne pozabi. In če misliš, da si tukaj preziran, nisi ljubljen, da noben za tene mara, Boga zahvali, da te svet sovraži, saj svet mine in njegovo veselje, Bog pa ostane vekomaj. Amen.

Jvan Baloh.

Triindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Skrb za mladino.

Gospod, moja hči je zdaj umrla, a pridi, položi roko nanjo, in bo oživila.
Mat. 9, 18.

Ganljiva je skrb očeta, o katerem govori današnji sv. evangelij, za njegovo hčer. Umrla je že, a oče le ne izgubi upanja, da jo Gospod oživi. Morda se je preje le malo menil za Jezusa, a sedaj gaprosi kleče, naj pride, položi roko nanjo in jo oživi. Jezus pa, ki je vedno pripravljen pomagati, po čudežu oživi in ozdravi hčer.

Gotovo je lepo, ako imajo starši veliko skrb za telesno zdravje svojih otrok in jih varujejo boleznim, kolikor morejo. Toda še veliko bolj potrebno in koristno je, da skrbé starši za dušno zdravje svojih otrok, da jih varujejo pred dušno spačenostjo, kajti mnogo dragocenejša je duša kakor telo, duša namreč večno živi, telo pa prej ali poznej umrje. Resnica je, da so otroci v veliki nevarnosti za svoje versko življenje, posebno še v današnjih časih. Zato je treba vselej in povsod skrbeti, da se mladina obvaruje dušne sprijenosti. Žalibog, na nekaterih krajih je že prišlo tako daleč, da so marsikateri starši in odgojitelji mladine skoro obupali nad poboljšanjem, in pravijo, da mladine ni mogoče obdizati na pravi poti, ker so nevarnosti prevelike in premnoge. Vendar temu ni tako; sta namreč dva pripomočka, s katerima se obvaruje mladina pred sprijenostjo, in ta dva sta:

1. dobra verska vzgoja ali izreja in 2. varstvo pred zapeljivostjo.

O tem bom danes govoril. Začnem v imenu Jezusovem.

I. Prvi in najboljši pripomoček obvarovati mladino pred dušno spačenostjo je dobra verska izreja. Ako pa pravim: verska izreja, ne mislim s tem le to, da morajo otroci dobro znati krščanski nauk: očenaš, apostolsko vero, šest resnic, zgodbe sv. pisma in druge navadne molitve. Seveda, vse to morajo znati, da vedo, kaj sv. vera uči. A to ni še zadosti! Zgodi se večkrat, da tisti, ki so v mladosti najbolj znali krščanski nauk, ravno tisti zaidejo pozneje najpreje na kriva pota. Judež je bil učenec Jezusov; iz ust Jezusa samega je slišal božjo besedo, a vendar je zašel tako daleč, da je celo Jezusa zatajil. Resnica je, da se ljudje sedaj mnogo več uče krščanskega nauka kakor so se nekdam, n. pr. pred 50 leti, a žalostna resnica je tudi, da tisti, ki so se v šolah sicer pridno učili krščanskega nauka, tako kmalu zaidejo na grešna pota, da zaničujejo vse, kar je svetega in verskega, sploh da se kažejo, kakor bi izgubili pravo vero. Odkod to? Saj so se dosti učili krščanskega nauka, torej tega jim ne manjka! Odkod vendar ta brezvernost?

Odtod, ker niso od mladih nog izpolnjevali verskih dolžnosti! Tega jim manjka: vaje v pobožnosti — te jim manjka! „Vaja stori mojstra,“ pravi pregovor. Kakor se mora vsakdo vaditi v tisti reči, v kateri hoče postati mojster, tako se mora vsakdo vaditi v pobožnem življenju, kdor hoče postati pobožen kristjan. Zlasti velja to o najvažnejših krščanskih dolžnostih. Sem spada pred vsem m o l i t e v. Mi vsi moramo moliti, veliko moliti, ako hočemo ostati na pravem potu, ker na božjem blagoslovu je vse ležeče, in božji blagoslov pa dobimo le z molitvijo. Mladi ljudje pa še veliko bolj potrebujejo božje pomoči kakor odrasli, zato morajo tem več moliti; moliti morajo zjutraj in zvečer, pred delom in po delu. Mladi ljudje, ki nič več ne molijo, so že izgubljeni. Morda bodo ostali še nekaj časa na pravem potu, a dolgo ne, kmalu bodo zašli. To velja posebno o tistih mladih ljudeh, ki so zapustili domačo hišo in so prišli kot posli, delavski pomočniki, delavci ali vojaki med tuje ljudi. Od tistega dne dalje, ko so opustili molitev, začne se njih propast, in padajo iz greha v greh vedno dalje. Večina mladih hudodelcev, ki zdihuje sedaj po ječah,

je taka, da je opustila vso molitev. Postali so sovražniki molitve in s tem sovražniki Boga in čednosti.

Z molitvijo je združeno pravilno obiskovanje službe božje. Mladi ljudje, ki prostovoljno hodijo vsako nedeljo in praznik k sv. maši in krščanskemu nauku, tisti se ne bodo brž spridili. Padejo sicer v grehe in imajo na sebi neke nepopolnosti, toda ti se zopet vrnejo nazaj na pravo stezo. Nasprotno pa mladi ljudje, ki ali doma ali pri tujih ljudeh opuščajo brez vzroka božjo službo, ki, namesto da bi šli v cerkev, zahajajo v krčme, na sprehode, k veselicam in drugim takim stvarim, tisti so že izgubljeni, ker so izgubili vse veselje do pobožnosti. Ni treba, da bi bil prerok, ako pravim, da vsi tisti mladi ljudje, ki zanemarjajo božjo službo, bodo v kratkem sovražniki sv. Cerkve, sovražniki Boga samega, ako sploh že niso. Pri najmanjši priložnosti bodo izdajalci svoje vere in prijatelji lahkomiselnega, grešnega življenja.

Kdor pa prostovoljno in z veseljem obiskuje v nedeljah in praznikih božjo službo, tisti tudi večkrat v letu prejema zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, da tem lažje in stanovitneje ostane na pravem potu. Da, ravno pogostno in vredno prejetje teh dveh sv. zakramentov je za vse mlade ljudi najboljši pripomoček, da ostanejo verni in pošteni. Sv. Telo je res kruh življenja, ki živi in oživlja; to je moč od zgoraj, ki človeka tako utrjuje, da vedno zmaga proti hudemu nagnjenju. Tista mladina, ki večkrat pristopa k mizi Gospodovi, tista je najbolj zavarovana pred grehom. — Velike res so nevarnosti, ki dandanašnji žugajo mladini, a še večji so pomočki, da jih premaga. In prvi tak pripomoček je torej dobra, verska vzgoja otrok, združena z vestnim spolnovanjem verskih dolžnosti.

II. Drugi znameniti pripomoček, da se ohrani mladina na pravem potu, pa je varstvo pred zapeljivostjo. Žalostna resnica je, da marsikak mladenič, marsikaka dekle, ki sta bila sicer skrbno izrejena, kmalu, kmalu izgubi svoje poštenje, svojo vero. Kdo je temu kriv? Starši, duhovniki in učitelji menda ne, ker so se vse potrudili, da bi bila mladina dobra! Vsega tega krivo je zapeljevanje, pohujšanje, slabi zgledi, katere so videli na drugih. Moč zapeljivosti pa je jako velika. Zato ni nikoli dosti, da starši in vsi, ki morajo skrbeti za mladino, zopet in zopet svare pred zapeljivostjo. Žalibog, da je dandanašnji marsikje lastna domača hiša prvi vir in začetek zapeljevanja, da starši sami zapeljujejo in pohujšujejo svoje otroke. To se godi tam, kjer starši

sami nimajo nobene verske gorečnosti in pobožnosti, ki z nespodobnim govorjenjem zaničujejo vero in duhovnike; tó se godi tam, kjer starši sami nespodobno, nekrščansko živijo in s takimi slabimi zgledi pohujšujejo lastne otroke. Nesrečni otroci, ki imajo take starše; a gorje staršem, kateri so tega krivi! Domača hiša, ki bi morala biti varstvo in bramba zoper zapeljivanje otrok, je sama vir pohujšanja; kar se otroci v šoli nauče, vse to podre domača hiša. O gorje taki hiši!

Vendar, hvala Bogu, takih hiš ni veliko! Največje in najhujše nevarnosti žugajo namreč mladini zunaj domače hiše. Sem moramo prištevati *s l a b o d r u Ź b o*, po kateri se mnogo, mnogo mladih ljudi popači in spridi. Navadno se o prostih dnevih, nedeljah in praznikih popoldne mladina zbira vkupe. To samo na sebi ni nič hudega, temveč še dobro, ako se kaj poštenega pomenijo med seboj. Toda zadosti je, da je le en malopridnež med njimi in tisti vse druge pokvari. In potem so taka shajanja le v to, da se Bog žali, da se preklinja in kvanta, da se Bogu smili. Koliko, koliko je tistih nesrečnikov, ki se leto za letom tako pohujšajo in izgube svoje poštenje. Zato, starši, pazite na svoje otroke, s kom se družijo in s kom se pomenjujejo; varujte jih, da se ne družijo s tistimi, o katerih ve cela soseska, da niso nič prida. Ako pa molčite, vkljub temu, da so vaši otroci v slabi družbi, potem ne smete zdihovati nad svojimi otroki, kakšni so in kako vas žalijo. Starši, vaša prva dolžnost je, da pazite skrbno na svoje otroke; Bog vam jih je dal, in on jih bo enkrat terjal iz vaših rók.

Tukaj moram omenjati posebno še ene nevarnosti, katera žuga dandanašnji mladini; to je — *pregrešno znanje*. Nobeden ne sme znanja sklepati, razen ako ima namen in tudi zmožnost, da prav v kratkem prejme zakrament svetega zakona. Pa tudi potem mora biti ta zveza ali zaroka le čas resnobe, v katerem prosita Boga, naj blagoslovi njuno življenje. Znanje sklepati iz lahkomielnosti brez pravega namena, pa je največja nevarnost. Ako mladi ljudje zgodaj postanejo hudobni, sprijeni, brezverski, tatovi in ubijalci, je to navadno znamenje, da je kako znanje s tem v zvezi. Koliko jih je že bridko obžalovalo čas lahkomielnega znanja, a bilo je — prepozno! Žalostno je, da dandanašnji sklepajo znanje celo otroci, ki so komaj šolo zapustili; dečki in deklice pri 15, 16 letih, ko bi morali pobožno

živeti kakor angeli in se kaj učiti, pa so že zapleteni v take zanjke. In take zveze, taka grešna znanja so jim v časni in večni pogin.

Res velike so nevarnosti, ki žugajo mladini, a vse se lahko premaga z božjo pomočjo. Zato, starši, pazite na svoje otroke, da ne boste enkrat jokali vi in vaši otroci, jokali takrat, ko bo prepozno. Starši, ako ljubite svoje otroke, morate jih rajši mrtve pred seboj videti kakor pa sprijene in hudobne. Boljši je, da je vaš sin, vaša hči v grobu, kakor pa v družbi malopridnežev. Amen.

T.

2. Sv. Tadej.

(Priložnostni govor za god sv. Simona in Juda.)

Sv. Simon in Juda, prosita za nas
Lit. vseh svetnikov.

Zvezda se razločuje od zvezde po svetlobi — svetnik se razločuje od svetnika po svetosti. In kakor se nekatere zvezde vidijo po celem svetu, tako tudi Cerkev obhaja nekatere godove po vsem krščanskem svetu, medtem ko drugih svetnikov spomin praznujejo le posamezne dežele in škofije. — Pa tudi verniki sami delajo razloček med svetniki tako, da nekatere bolj goreče časte in se jim bolj pogosto priporočajo, kot drugim; nekaterim le v posameznih, drugim zopet kakor sv. Jožefu, sv. Antonu Padovanskemu, pa v vseh potrebah. — Eden svetnik pa je, kateremu se, rekel bi, krivica godi; eden svetnik, kateremu se malo-kdo in malokdaj priporoča, ki je nekako pozabljen in to je: s v. J u d a T a d e j.

Sicer sv. Cerkev njegovo ime imenuje zraven sv. Simona. pri vsaki sv. maši, kliče ga tudi v litanijah vseh svetnikov: vendar pa ga verniki premalo poznajo in redko na pomoč kličejo, menda zavoljo njegovega imena, ki mu je enako z izdajalcem Judežem. Pa saj ga ni treba ravno s prvim imenom imenovati, kličemo ga lahko z drugim imenom T a d e j, in potem nas ne bo nič motilo.

Ravno to pa, da se sv. Tadeju premalo priporočamo, je menda vzrok, da se pa za tiste toliko bolj poteguje, ki ga časte in na pomoč kličejo: kar vam hočem dokazati v resnični zgodbi, ki se je zgodila na Dunaju pred kakimi 70 leti.

Neki trgovec na Dunaju je bil od svojega upnika hudo stiskan in že je bilo na tem, da ga brezsrčni skopuh prav po krivici pripravi ob premoženje, in ga z družino vred pahne v največo nesrečo. V svoji stiski gre potr t oče k najslavnejšemu odvetniku tadanjega časa, dr. Rudolfiju, in ga prosi, da bi se zanj in njegovo pravično stvar potegnil. Odvetnik sprvega ni bil pri volji sprejeti te pravde: vendar ko je pregledal pisma in izprašal za vse okolščine, je obljubil trgovca zastopati pred sodnijo. Ko oče pride od odvetnika domov in pove, da je ta pravdo sprejel, je bila vsa družina vesela in starejši sin zakliče z nekim zadoščanjem: Vidite, da je naš priprošnik pomagal! Kakšen priprošnik? Kako je pomagal? vpraša oče. In zdaj sin pripoveduje in pravi: V šoli so nam g. katehet rekli, kako je dobro priporočati se sv. (Judu) Tadeju, ker njega zavoljo njegovega imena malokdo na pomoč kliče in je vendar velik pomočnik pri Bogu. Zato smo zdaj že več dni našo zadevo priporočali sv. Tadeju in glejte, uslišani smo bili, pomagal nam je! Ali oče odvrne: Saj ne veste, kako pravda izpade, za zdaj jo je slavni odvetnik le sprejel, ni pa še gotovo, da jo dobi! Vendar družina le svojo trdi in mati pravi: Saj je že to dobro znamenje, da je odvetnik stvar sprejel in da jo bo dobro izpeljal, hočemo še dalje prositi sv. Tadeja. In družina res nadaljuje svoje molitve in jih izroča sv. Tadeju. Ali kaj se zgodi? Pravda je bila pred prvo sodnijo zgubljena in trgovcu vse premoženje zarubljeno. Trgovec ni imel odvetnika s čim plačati in je hotel vso stvar popustiti. Ali odvetnik je bil drugega mnenja in pravi žalostnemu trgovcu: Jaz od vas nič ne zahtevam in bom pravdo naprej vodil na lastno odgovornost. Do sedaj še nobene pravde nisem zgubil in zato me jezi, da bi z vami propadel, ko vendar spoznam pravičnost vaše zadeve. Saj so še višje sodnije, in ne bom pred nehal, če tudi mi je treba iti do najvišjega sodišča. — Stvar se vleče mesce in mesce; družina živi v največi revščini ali ne neha za pomoč prositi sv. Tadeja. — Slednjič je stvar dognana, prva sodba zavržena, in trgovcu na vse strani pravica spoznana: da se mu mora trgovina povrniti, stroške pa krivičen tožitelj plačati! To je bilo veselje v trgovčevi rodbini! Pa so se tudi hvaležne skazali nebeškemu svojemu priprošnjiku sv. Tadeju. Kakor so ga poprej vsak večer klicali na pomoč, tako so se mu zdaj vsak večer zahvaljevali in vsako leto je šla vsa družina k sv. maši na dan sv. Simona in Juda.

Toda poslušajmo še dalje. Sv. Tadej je še dalje pomagal, se je skazal še pomočnika tudi v dušnih potrebah.

Odvetnik dr. Rudolfi je čez kakih 15 let potem hudo zbolel. Nobena zdravila niso pomagala in smrt se je bližala brzim korakom. Trgovčeva rodbina, ki je bila odvetniku vedno hvaležna, je molila vsak večer k sv. Tadeju za njegovo zdravje in, če to ne, vsaj za srečno smrt in da bi se odvetnik krščansko ločil s sveta Bil je odvetnik tiste vrste ljudi, ki cenijo le časno, za dušne potrebe pa se ne menijo. O spovedi in sv. zakramentih ni hotel nič slišati. Ali vendar je tudi njemu izprosil sv. Tadej srečno smrt. Bil je tisti čas na Dunaju višji cerkveni dostojanstvenik (kakanik knez Hohenlohe), ki je spreobrnil mnogo trdovratnih grešnikov in jih posebno ua smrtni postelji mnogo z Bogom spravil. O tem sv. možu zve tudi naš odvetnik in pravi ženi, da naj ga pokliče k njemu, da bo videl, če res zna čudeže delati. Žena se je bala, da bi mož ne žalil in zasramoval pobožnega duhovnika; ali ker je bolnik le zahteval, ga vendar pokliče. Ko kanonik stopi k bolniški postelji, ga odvetnik drzno popraša: Povejte mi, prečastiti, ali je večnost? Kanonik vzame iz žepa uro, jo pokaže bolniku in pravi: Ko bo veliki kazavec šestkrat prišel okoli, bote že sami zvedeli, da je večnost! Bolnik na te besede osupne in zapodi kanonika rekoč: Spravite se! Kanonik gre in moli za ubogo dušo; toda ni še prišel do vrat, ko ga bolnik nazaj pokliče in prosi, da naj mu pomaga, ker bi se rad spravil z Bogom.

Res vse dobro opravita, poklicani duhovnik pride s sv. zakramenti in čez šest ur je bila odvetnikova duša že v večnosti! ¹⁾

Tudi tukaj je pomagal sv. Tadej!

Kaj sem pač nameraval z današnjim podukom? Da bi namreč tudi mi zanaprej bolj častili sv. Juda Tadeja in se mu priporočevali. Vsaj ste slišali kako velik pomočnik je in kako pomaga posebno v hudih stiskah in v smrtnem boju. Navadimo se torej tudi mi klicati na pomoč tega mogočnega priprošnjika in da bomo večkrat tudi mi rekli in klicali s sv. Cerkvijo: Sv. Juda Tadej, prosi za nas! — Amen.

J. Ažman.

¹⁾ An Gottes Hand — Konrad Kümmel — Verschiedene Erzählungen S. 150. — Der rechte Advokat.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po načočilu presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

D. Šola.

1. Dolžnosti staršev do šole.

Ukazujte svojim otrokom, da se Boga spominjajo in ga hvalijo vsak čas. Tob. 14, 11.

Brez dvoma je za otroško življenje važen trenotek, ko pride dete v šolo. S tem se pričeneja nova doba; otrok mora začeti nekaj misliti in delati in trpeti. To so prve stanovske dolžnosti. Ako učenec in učenka šolarske dolžnosti zanemarjata, bota pozneje težko kaj prida. Zato imajo starši nalogo, da po svoji moči pripomorejo, da otroci šolski čas prav izrabijo.

Pojasnimo:

1. Kakšen namen in pomen ima šola.
2. Starši imajo dolžnost otroke pošiljati v šolo.
3. Starši morajo delovanje šole podpirati.

1. Šola ima namen domačo vzgojo podpirati in dopolnjevati. Starši sami navadno nimajo časa in ne znanja in ne volje, da bi otroka sami učili tega, kar pozneje v življenju potrebuje.

Kaj potrebuje v življenju? Brati, pisati, nekoliko računati — to je sedanje čase vsakteremu koristno in potrebno. Bila bi pa prava potrata časa, če bi se hotelo vsako dete posebej podučevati.

Kaj pa krščanski nauk? Ali bo zadostovalo tisto znanje, kar ga ima otrok, ko je šest let star? Pamet vam pravi, da ne! Saj dete zna komaj križ narediti... Um se mu bo razvijal, zato se mu mora z leti razširiti tudi njegovo versko znanje, in utrditi tudi njegovo življenje, da bo urejeno po zapovedih božjih. *Ako imaš sinove, uči jih in upogibaj jih od mladosti* — opominja sv. pismo (Eccl. 7, 25.) — to velja tudi za dobo od 6—12 leta. Torej, če bi vaš otrok nič v šolo ne hodil, morali bi ga doma učiti, vsaj to dolžnost ste vsprejeli pri sv. krstu, ker le zato je

bil otrok majhen krščen, ker se je Cerkev zanesla, da ga bote pozneje natančneje podučili. In tu seveda ni zadosti, da se zna samo pokrižati — poznati mora tudi Kristusovo življenje, seznaniti se mora z Marijo, zavedati se tega, kaj so sv. zakramenti, kaj je sv. Cerkev — in pred vsem, da smo vstvarjeni za nebesa. O veliko, veliko se zahteva od šolske dobe! Če se mu takrat ne vcepi duha pobožnosti, pozneje se mu ga tudi ne bo!

Iz tega lahko spoznate, da imajo starši greh, če jim je deveta briga, ali hodijo otroci v šolo ali ne, ali se kaj učijo ali ne.

Pristavimo, da ima poduk v šoli gotove p r e d n o s t i pred domačim podukom: otroci morajo priti ob določeni uri v šolo, morajo biti pri miru, v šoli se postopa z vsemi enako — tako se privajajo redu in pokorščini. Doma se že preveč očeta in mater privadijo, zato nič kaj radi ne ubogajo; koristno je, če poseže vmes še drug zapovednik. Seveda v šoli čakajo otroka tudi n e v a r n o s t i (pot v šolo, slaba družčina), pa vse to je le začetek tistih nevarnosti, ki ga čakajo pozneje — zato je treba učenca nanje opozarjati, da se bo znal ogibati zapeljivcev.

Vže po tem, kar smo dosedaj povedali, zamorete sklepati, kakšna mora šola biti — taka, ki podpira otroka na potu proti nebesom. Šola, ki otroška srca odvrta od Boga, je — kuga; boljše, da je ni!

Mi bi se morali od sovražnikov sv. Cerkve učiti, kolikega pomena so šole. Ravno te dni so sklicali brezverci iz cele Evrope poseben shod v Prago, kjer so se posvetovali, kako bi lažje razširjali strup nevere med ljudstvo. Govorili so seveda tudi o šoli. Eden je rekel: „Vse vam prepustimo — cerkve, božja pota, procesije, a otrok in šol vam ne prepustimo!“ Zakaj ne? Glejte, ti vedó, da kdor ima šolo za seboj, ta ima prihodnjost!

Take brezverske šole imenujejo „svobodne šole“, ker so svobodne od križa, svobodne od Marije, od Boga!

Žene! sedaj bote umele, zakaj so tako važne volitve, kadar se volijo poslanci, ker poslanci lahko odločijo, kakšne šole bomo imeli. Sedaj tudi spoznate, zakaj so zidali naš presvetli škof posebno hišo za latinske šole. Zato, da bi zavarovali vsaj nekaj naših dijakov pred kvarljivim brezverstvom in jim zagotovili krščansko vzgojo.

Seveda, pri nas tu se gre samo za naše domače šole. Te po večini niso slabe; kjer so učitelji dobri, so lahko prav dobre.

Kolikor bolj bodo starši stali na straži, tem manj bo nevarnosti, da bi se proticerkveni duh vtihotapil v naše učilnice.

II. In dokler so šole dobre, je dolžnost staršev, da jih podpirajo, in sicer najprej s tem, da otroke redno pošiljajo v šolo. Starši morajo imeti to zavest, da je dobrot, če se otrok mlad kaj nauči. To je prva določila, ki mu jo naklonete, da se nauči vsaj nekoliko brati, pisati i. t. d. Ako imajo starši šolo samo za sitno breme; če pošljejo otroka v šolo samo zato, da ni kake kazni; če ga pošljejo le z nejevoljo, in le takrat radi, kadar ni nobenega drugega dela, potem bo učenec gotovo le neredno in brez veselja pohajal šolo, pa tudi brez posebnega uspeha.

a) Časna sreča otrok tirja, da otroci šolski čas prav izrabijo.

Res je to, da branje, pisanje ni neobhodno potrebno, vendar sedaj se težko izhaja brez tega. Povsod, v vsakem stanu pride prav, če je človek nekoliko izučen. Ako ne zna rokodelca niti majhnega računa narediti, kakšno veljavo bo imel! Mladenič pride k vojakom, pa morda še pisma domu ne zna pisati! Ali ni to sitno? Kdor kaj zna, povsod lažje naprej pride! Ravno zato so velikokrat Slovenci po službah, po tovarnah tako zadaj — vsa boljša mesta zavzemajo tujci — ker so premalo izobraženi. Napačna je tudi misel, da kmetu ni treba nič znati. Koliko bolj modro bi lahko gospodaril, če bi se sam znal iz knjig kaj podučiti, ali pa sam znal računati.

Bil je nekje pameten mož, ki se je polotil lesne trgovine, pa ni znal ne brati ne pisati. Seveda ga je to močno oviralo pri kupčiji. „Petdeset goldinarjev vam dam, ako me naučite brati“ — reče nekoč domačemu učitelju. „Dajte jih!“ — reče učitelj: In mož je ob večernih urah hodil v šolo, da se je nauči brati in pisati. Umril je pozneje v Ljubljani kot precej imovit trgovec.

b) Tudi dušna sreča otrok zahteva, da mladina obiskuje šolo.

O tem smo govorili že prej. Ako pomislimo, koliko nevarnosti čaka človeka v življenju — za vero in njegovo čednost — potem lahko spoznamo, kako nujno potrebno je, da se versko mišljenje in življenje uživi v otroka že v šolski dobi. Ni zadosti, da je otrok samo krščen, ampak zaveden katoličan mora postati.

Tudi verske pobožnosti lažje opravlja, če zna dobro brati. Tako potem lahko moli iz mašne knjižice, bere na bolniški postelji ter si tako nakloni marsikako tolažbo. Nekdaj so se ljudje — brez vseh šol — brati naučili, v prvi vrsti raditega,

da so mogli iz mašne knjižice brati. Poznal sem 90 letnega starčka, ki je prebral vse „Zgodbe sv. pisma“ in prebral vsako leto vse knjige „Družbe sv. Mohorja“.

Tudi o javnih zadevah ne more biti prav poučen, kdor ne bere nobenega časopisa; zato rad po vetru plašč obrača in se da od slabih ljudi pregovoriti, ker nima samostojnega prepričanja.

c) Šolo zahtevata ljubezen staršev in ponos otrok in staršev...

Koliko nekateri starši žrtvujejo za vzgojo in izobrazbo svojih otrok...! Od svojih ust si pritrjavajo, da imajo kaj otrokom dati... Če pa starši zakrivijo, da se otroci nič ne naučijo v mladosti, pač ne morejo reči, da so svojo dolžnosti storili.

Pa tudi ponosni so lahko starši, če otrok kaj zna, ponosni pa tudi otroci, če si pomagajo z lastno pridnostjo.

č) Nasledki, če otrok šolo zanemarja... Nevednost — celo življenje nič ne zna, kar je slabo spričevalo zanj, posebno če pové, da je hodil v šolo... Leni šolarji so seme za poznejše postopače, razbrzdance, pretepače, ki se ne uklonejo ne božji, ne svetni gosposki. „Zgodaj začne žgati, kar hoče kopriva postati.“ Pri mnogih hudodelnikih se more spridenost zasledovati v šolarska leta.

Luccheni, ki je umoril avstrijsko cesarico Elizabeto, je kot učenec enkrat zagnal svojo kapo v podobo laškega kralja, ki je visela na steni v šoli. — „Lenega čaka strgan rokav — palica beraška in prazen bokav.“

III. Starši morajo s šolo sodelovati.

Kakor je vzgoja doma v hiši zanič, ako nista oče in mati edina, tako tudi šola nič ne doseže, če se dom in šola ne podpirata ali si celo nasprotujeta.

Kako je treba šolo *podpirati*?

a) O pravem času priti otroka zapisati... To je prvo znamenje zanikarnosti, če se staršem niti ne zljubi otroka o določenem dnevu zglasiti.

b) Otroka redno in o pravem času v šolo pošiljati... Če reda ni, kako se bo otrok kaj učil!

c) Primerno skušaj otroka pripraviti za šolo... Ali je treba novinca učiti brati, pisati? Tega ne! Tudi veliko molitvic ga ni treba učiti. Križ, očenaš — češčenamarijo — se pa otrok do 6. leta navadi, če je mati kaj vredna. Ni rečeno, da bi se tega ne

navadil v šoli, ali dete, ko je staro 5, 6 let, že lahko nekaj moli in po svoje Boga časti.

To je en del tiste verske vzgoje, katero mora otrok prejeti do 6. leta. Ako mati ni prezrla tega svetega opravila — namreč še majhnemu otroku govoriti o Bogu — mu je gotovo tudi vcepila zavest, da mora starše ubogati, ravnotako duhovnike, učitelje, vdihnila mu je prvo hrepenenje, da bi bil priden in da bi se kaj naučil. Zato pride tak otrok v šolo s tako mladim, dobrim srcem, da vsaka beseda pade pri njem v rodovitno zemljo. Kako pa drugi? Videli so doma marsikaj slabega, starše pijane, slišali kletvino, bili so zanemarjeni . . . že po zunanje se mu vidi, da se mu nič ne ljubi . . . Namesto, da bi učitelj v pripravljeno zemljo sejal, mora pa skušati prej zatreti tiste slabe spomine in razvade, katerih se je že otrok navzel v domači hiši.

d) Nespametno je otroka strašiti pred šolo: boš tepen . . . v šoli bo druga . . . itd. Tako se otrok boji šole. To je prav, da otrok izvé, da bo moral učitelja ubogati . . . pretiravati pa ne! Saj otrok že tako navadno zelo bojzljiv pride v šolo.

e) Učite otroke doma na glas govoriti, in posebno, če dete ne more posameznih črk, kakor r, č, k pravilno izgovarjati, jih skušajte takih napak odvaditi.

f) Nikakor ne bodi tako zaljubljena v dete, da bi mislila, tvoj sin ali hči smeta v šoli samo sedeti, pa sta še premajhna, da bi se kaj učila. Ako pride otrok v šolo, mora nekaj delati. Ako se ga pri miru pusti, se ga le lenobe uči.

g) Ne misli pa tudi, da mora otrok brž vse znati. Tako hitro ne gre . . . Nekateri starši mislijo, da so njihovi otroci veliko bolj nadarjeni kakor so v resnici — v šoli se pokaže, da so drugi še bolj nadarjeni.

h) Zopet ne misli, da ti zdaj ni treba imeti nobene skrbi za otroka: šola ne bo delala čudežev! Otroška volja je preslaba, da bi se otrok sam od sebe kaj trudil za šolo. Ti mu moraš prigovarjati; vprašati ga, kaj se je učiti, izprašati ga, če se je navadil, ob nedeljah brati ž njim, da se prepričaš, kako učenec napreduje! Če tebi ni nič mar, tudi učencu ne bo!

i) Kupi otroku potrebnih knjig, pisank, peres, papirja itd. in ne huduj se raditega, da ti ne bodo otroci skrivaj zmikali krajcarjev. Pazi pa strogo, da bodo šolarji imeli red in snago pri svojih šolskih stvareh.

k) Vpričo otrok nikdar ne godrnjaj zoper učitelje... Ako domnevaš, da se je otroku zgodila krivica, mu tega ne razodeni, marveč prej govori z učiteljem, da se prepričaš... Ako je šolar kazen v šoli zaslužil, ne dajaj potuhe otroku. S tem spletaš le bič, s katerim bo pozneje otrok tepel tebe!

l) Od časa do časa poizvedi, kako se tvoja hčerka ali sinko obnašata v šoli... Ako so otroci razposajeni, takrat naj se postopa z njimi po skupnem posvetovanju...

Končno rečem še enkrat: bodite prepričani, da dober, vesten in veren učitelj je velika dobrotā in sreča za otroka, vedite tudi, da poučevanje v šoli je mučno in težavno, nikar torej z oviranjem ne delajte še težjega šolskega pouka. Prizadevajte se, da bodo otroci čas od 6. do 12. leta prav porabili, kar bo koristno za vas in za otroke. Šolarji-lenuhi postanejo brezbožni otroci.

Kako postopati z otroci, ko se pripravljajo za prvo sveto obhajilo, bomo govorili drugi pot.

J. Mikš.

Duhovne vaje za Marijino družbo.

2. Greh — hudobija proti Jezusu.

(Dalje.)

In kaj je storil? Napravil je načrt, kakršnega more roditi le ljubezen in usmiljenje Boga samega. On, enega bistva z Očetom in sv. Duhom, on sam je sklenil iti na zemljo, tako silno popačeno po grehu, iti na kraj božjega prokletstva, postati človek in biti med ljudmi. Kar smo zagrešili mi, je sklenil popraviti on. Znova nam je hotel pokazati pot proti nebesom in jo nam uglađiti. Ljubiti tiste, ki nas ljubijo, ni težko; a ljubiti nje, ki nas ne marajo, so nam nasprotni in celo sovražni, pa je redko in težko. S tako velikansko ljubeznijo pa nas je ljubil Sin božji. S to ljubeznijo nas je hotel nazaj pridobiti za nebesa, s to gorečo ljubeznijo je hotel otajati trdo in debelo ledeno skorjo, ki sta jo napravila krog človeškega srca napuh in samoljubje; s to ljubeznijo nas je hotel omehčati, da bi zvesto hodili pota postave Gospodove: s to ljubeznijo je hotel podžgati našo ljubezen.

Ta načrt je osnoval Sin božji. In čudovito ga je izpeljal: delo je še mnogo lepše nego načrt sam. Reven bolj kot najrevnejši otrok stopi na svet. Ležeč na trdi slami v mrzlem hlevu

že trpi za nas. In ko hodi v žgočem južnem solncu preko hribov in dolin svoje domovine, da išče izgubljene ovce, trpi žejo in lakoto, trud in pomanjkanje — za nas. In za koga poti krvavi pot, za koga se da bičati, venčati s trnjem, pribiti na križ? Za nas, za nas tudi umrje. In le za tri dni je prenehalo biti to tako silno ljubeče srce, po vstajenju pa je to presv. Srce napolnjevala ista močna, gorka ljubezen do nas. To srce vzame s seboj tudi, ko se dvigne kot slavni zmagovavec nad zemljo in nebo ter sede na desnico Očetovo. In ni mu dosti, da bije tam gori njegovo Srce v zvesti ljubezni do nas, tu na zemlji, sredi med nami, je iz čudežev ljubezni in vsemogočnosti postavil šotor, koder prebiva, da nam kaže očitvidno svojo ljubezen v svetem Rešnjem Telesu.

S tako stanovitno ljubeznijo je ljubil Jezus vsakega izmed nas že 1900 let. Ni bilo ne časa, ne ure, da ne bi bil mislil na nas in skrbel za nas. In vekomaj nas hoče ljubiti, samo če ga ne bomo s kakim smrtnim grehom prisilili, da nas začne sovražiti. Ali si morete misliti stanovitnejšo in zvestejšo ljubezen?

Da, tudi vaši starši so vas ljubili: a mnogo prej vas je ljubil Jezus, starši pa samo od tedaj, kar vas poznajo in imajo. — Imeli ste prijatelje dobre, zveste, resnične prijatelje ste imeli, a kmalu je prenehala ta ljubezen: drug drugega ste se naveličali, drug drugega napake, slabosti in posebnosti ste spoznali, pa ste se drug drugemu odtujili, kajti le malo je tako zvestih si prijateljev, ki ne bi prenehali ljubiti tudi, ako vidijo kaj slabega na svojem prijatelju, večina se takrat odtegne. Jezus pa se te ni naveličal vkljub tvojim slabostim, da vkljub tvojim grehom: ostal ti je zvest in stanoviten. Ali ni to čudovita ljubezen? — Prava ljubezen želi za ljubljenega delati, trpeti, žrtvovati; posebno sladko je trpljenje za ljube prijatelje. Tudi v tem oziru ne moreš ničesar očitati ljubezni Jezusovi. Premisli le vse neizrekljive dušne in telesne bolečine in trude njegove v življenju, trpljenju in smrti, premisli da svojo daritev neprestano ponavlja pri sv. maši, potem pa reci, ali ni res brezmejna njegova ljubezen?

Čudno se vam zdi, predragi, da tako obširno opisujem ljubezen Jezusovo, ko sem se vendar namenil pokazati, kako je greh grda nehvaležnost do Jezusa. Ali ne vidite, kam merim? Ravno zato, če kolikor mogoče spoznamo ljubezen Jezusovo, bomo potem spoznali strašno nehvaležnost grešnika.

Glej kristjan, to nedopovedljivo zvesto ljubezen si pahnil od sebe, kadarkoli si smrtno grešil. S svojim grehom si Jezusu rekel: „Zaničujem tvojo ljubezen. Ne gane me. Vem, da te greh boli, a nič mi ni za to. Ne maram hoditi po potih, ki mi jih kaže tvoja ljubezen.“ Nisi tako govoril z besedami, pač v dejanju, in s tem si pokazal grdo, nezaslišano nehvaležnost. In taka nehvaležnost je skrita samo v grehu kristjana. Pogani, ki greše zoper naravno postavo, zapisano človeku v srce, greše zoper svojo vest, a ker niso poznali in ne poznajo Kristusa, ne pahnejo s svojim grehom Srca Jezusovega od sebe. A če greši kristjan, katerega je ljubezen Jezusova dvignila iz blata do časti otrok božjih, res v pravem pomenu besede peha od sebe Gospodovo ljubezen. In to nehvaležnost je Jezus videl na Oljiski gori, in zato se je človeška narava branila trpljenja tako, da je potil Gospod krvavi pot, a zmagala je ljubezen božja, ki je dala v smrt človeško naravo tudi za tako nehvaležne stvari kakor so kristjani, ki prostovoljno in s premislekom delajo greh. Kristjan: ali hočeš biti še tako grdo nehvaležen? Menda vendar ne! Reci s skesanim srcem in z resnično voljo: „O moj Jezus, odslej nobenega greha več!“

Grešnik, ki s premislekom dela greh, pa ni samo strašno nehvaležen Jezusu, ampak se loti njega samega, kakor pravi sv. Pavel: *Oni spet sami zase — križajo Sinu božjega in zasramujejo.* (Hebr. 6, 6.) Kako je to umeti? — Jezus, vstal iz groba, ne more več trpeti, in smrt nima nad njim nobene oblasti več. Pa vprašajmo se, zakaj pa je vendar moral Jezus na zemlji toliko trpeti? Greh mu je grenil življenje, greh mu je stlal trnja na pot, greh ga pribil na križ. To je bil ne samo greh Adamov, ampak vsi grehi celega sveta od početka pa do zadnjega greha zadnjega človeka na zemlji. Velikanska gora grehov! Misel na to strašno breme mu je izsilila solze že v jaslicah in ga spremljala celo življenje: on je krvava daritev za grešnike. In pokoren volji Očetovi je dal svoje življenje med najstrašnejšimi mukami, da izbriše naše grehe. Torej lahko rečemo: moj greh ga je križal. Vendar pa je neki razloček med grešniki pred Kristusom in med sedanjimi grešniki, ki Kristusa poznajo. Oni pred Kristusom niti slutili niso, da bo Bog v človeški naravi toliko trpel za greh. Da, tudi preroki, ki so napovedovali trpečega Odrešenika, niso dovolj razumeli skrivnosti njegovega trpljenja. Vse drugače, predragi, pa je z nami, ko vedoma grešimo. Saj nas je že pobožna

mati učila, kazaje nam Križanega: „Nikar ga ne žali, tudi zate je trpel, priden bodi.“ In kolikokrat smo potem slišali: ki je za nas križan bil. Če torej vkljub temu še grešim, s tem odobrujem vse, kar so rabeljni bolečin prizadejali Jezusu v njegovem trpenju, s tem podpi sujem smrtno-obsodbo njegovo. Tako je umeti besede sv. Pavla: premišljen greh kristjana, ki Kristusa pozna, je tako drzna in kruta neusmiljenost, kakor da bi ga znova križal.

Vsak premišljen greh pa je tudi najpodlejša nezvestoba do Jezusa. Nezvest je tisti, kdor izda in popusti dobrega, zvestega, zaupnega prijatelja, kdor se ne zmeni več za obljube in prisege svoje zvestobe. Tako dejanje je zares ostudno dejanje. In taka nezvestoba tiči v grehu vsakega kristjana. Pri sv. krstu te je Kristus sprejel za svojega, tesno se je združil s teboj, kakor je mladika združena s trto, postal si ud Cerkve in dobil pravico do vseh zakladov svetega odrešenja. Ti pa si sveto obljubil in prisegel, da se odpoveš vsem sovražnikom Kristusovim, pa se boš zvesto držal njega v veri in ljubezni. Ta vez iskrenega prijateljstva je bila potrjena pri prvem sv. obhajilu in si jo vsakopot obnovil, ko si prejel Jezusa v sv. Rešnjem Telesu. — Kako zvesto je Jezus držal svojo besedo: nikdar te ni zapustil, ampak ves in cel se ti je dajal. — Pa pride skušnjava, grešni mik, in ti veš, da ne smeš, a vendar se udaš: ali ni to nezvestoba? Popustiš Jezusa in se vržeš v naročje laži, nečistosti, krivici: tebi je greh in grešna strast več ko Kristus! Kako strašno podla nezvestoba!

Gledamo nazaj v minulo leto, minulo življenje: Kolikrat smo Jezusa tako strašno žalili s svojimi premišljenimi grehi! Mesto da bi služili Bogu, kakor je naš namen in poklic, klanjali smo se svetu, grešnim užitkom, grehu. Res zašli smo, daleč zašli, padli globoko. Kaj naj storimo? Za danes se prisrčno ke-sajmo in prosimo: „Prizanesi Gospod, svojemu ljudstvu.“ Amen.

Fr. S. Watzl.

3. Smrtna ura.

Nemirno, omahljivo, nestanovitno je naše srce, danes je vse navdušeno za Boga in kar gori hrepenenja po svetosti, a jutri je mlačno in mrzlo, da mu je odveč in pretežka najmanjša stvar.

Zato treba vsak čas krepkih, močnih nagibov, da postane naša volja trdna, odločna, stanovitna ter se more ustavljati vsem mikom greha ter napredovati v dobrem. Takih močnih nagibov voljno in udano služiti Gospodu Bogu nam podaja pred vsem pre-mišljevanje štirih poslednjih reči. Sv. Duh sam nam to zatrjuje: „Spominjaj se poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.“ Podobno govori sv. Avguštin: „Nobena stvar nas ne plaši pred grehom tako, kakor pogostno premišljevanje smrti.“

Tudi mi, predragi, si želimo stanovitosti, da bomo mogli odslej zvesto služiti Bogu in ga nikdar več ne bomo žalili s pre-mišljenimi grehi. In nobena stvar nas ne more tako utrditi v sta-novitnosti, nego misel na smrt. Bodi to premišljevanje odmenjeno s m r t i: zamislimo se z vso resnobo v tiste trenutke, ko bomo mi sami umirali.

1. In mislimo si, da ležimo na smrtni postelji; dolgotrajna bolezen, ki je dolgo gospodovala po našem telesu, nas je pri-pravila do groba: zreli smo za smrt. To nam je brez ovinkov povedal zdravnik, to nam je povedal tudi mašnik, ki nas je pre-videl, a to čutimo tudi sami. Boljinbolj nam pešajo telesne moči: malo že vidimo, ne čutimo skoro nič, le slišimo, kako okrog stoječi molijo za nas, za umirajočega. Prišla je zadnja ura.

2. Prosimo s psalmistom (38, 5): „Naznani mi, Gospod, moj konec in koliko je število mojih dni, da vem, česa mi manjka.“ „Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas, grešnike, sedaj in ob naši smrtni uri!“

Smrtna ura je naj bolj odločna ura v našem življe-nju, zato najvažnejša in najpomenljivejša ura. Tisti trenutek namreč bo odločil, kako se nam bo godilo celo večnost. Dà, kako se ti bo godilo, o človek, ko se za tabo zapro skrivnostna vrata večnosti, ki se odpirajo samo na znotraj, da puščajo ljudi notri, a se nikdar ne odpro tako, da bi kdo prišel odtod, kako se ti bo godilo v deželi večnosti, to je važno vprašanje, vprašanje, za katero se moramo zanimati bolj, ko za ne vem katero drugo. In na to vprašanje ne more odgovoriti nihče drug ko Bog sam, pred katerim je razgrnjena vsa bodočnost. Vera nam sicer pravi, da je v naših rokah, ali bomo srečni ali nesrečni. „Bog bo vsakemu povrnil po njegovih delih,“ piše sv. Pavel. (Rim. 2, 6.) Toda mi le predobro vemo, kako negotova je naša roka, in kako malo se smemo zanašati nase ob času izkušnje. O, ko bi bila

večnost naša samo v božjih rokah, potem nam bi se ne bilo bati ničesar in vsi bi gotovo dosegli večno izveličanje, kajti *Bog hoče, da se izveličajo vsi ljudje in pridejo do spoznanja resnice.* (Tim. 2, 11.) Toda, predragi, večnost je v naših rokah in zato nam vsem kliče apostol: „Delajte svoje izveličanje s strahom in trepetom (Phil. 2, 10.) in spet: „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade.“ (1. Kor. 10, 12.)

V globoko temo negotovosti je zavita in zagrnjena človekova usoda onkraj groba, dokler živimo. Sv. Duh sam pravi: „Človek ne pozna svojega konca. (Eccli. 9, 12.) Premnogi so dobro začeli, a končali slabo, nesrečno, tako da bi si nihče ne bil upal misliti kaj takega. Tudi pobožen kristjan nima v tem življenju nobene gotovosti za prihodnjost, ker ne sme in ne more zidati sam nase. Tudi on lahko zaide na napačna pota in se pogubi. Obratno pa more grešnik o pravem času kreniti na dobro pot in se rešiti tik pred smrtjo. Poglejmo le v evangelij: Apostol Judež, ki je tudi pridigoval evangelij, krščeval in delal čudeže v Jezusovem imenu, postane tat in slednjič celo izda Gospoda in Učenika ter konča s samoumorom. A desni razbojnik, ropar in morivec prej, se v zadnji uri spreobrne in doseže izveličanje.

Tako je, predragi, pred smrtjo negotova in dvomna naša bodočnost onkraj groba, a ravno smrt prinese grozno in osodepolno gotovo odločitev. Ali ni torej res najvažnejša ura v človeškem življenju? To je ura, katere napeto pričakujejo i nebesa i peklo: angeli, da bi se veselili in se radovali, ko nas bodo pozdravili v svojih vrstah, satani, da bi nas s porogljivim posmehom potegnili v peklenko brezno. „O trenutek, od katerega zavisí večnost!“ kliče sv. Bernard.

In ta strašna ura mine in preide za večino ljudi, ne da bi se zavedli, kako imenitna ura da je to. Nekateri izdihnejo brez zavestni; drugi leže v omotici ali se jim blede; so, kateri kar ne morejo verjeti, da jih smrt že grabi za vrat, samo tako slabe se počutijo; spet drugim je malo pred smrtjo odleglo in še upajo na zdravje; premnoge pa je bolezen tako potrla, da ne morejo več zbrati svojih misli; le malo pa jih je, ki umrjo pri polni zavesti, da bi se jasno zavedali, kaj se godi z njimi. In kako hitro nastopi smrt! Krog stoječi pravijo: o, saj še ne bo tako kmalu izdihnil, je močan, pa komaj so se obrnili — en dih — v vratu zamolklo grgranje — prsa se dvignejo in padejo in ne dvignejo več — strašni trenutek ali — ali ta je odločilen!

Sedaj umete, predragi, zakaj je naš Zveličar postavil za zadnjo uro poseben zakrament sv. poslednjega olja, umete, zakaj je sestavila sv. Cerkev posebne molitve za umirajoče ter ukazuje svojim mašnikom, da jih molijo pri umirajočih, zakaj nas uči prositi Marijine pomoči za zadnjo uro. Gotovo, važna in imenitna je ta ura, ker je odločilna. In v nekoliko si moremo vkljub negotovosti vendarle pripraviti srečno zadnjo uro z molitvijo, dobrimi in spokornimi deli ter s pogostno mislijo na smrt; vprašajmo se pogosto, vprašajmo se vsak večer: „Bi li mogel sedaj le mirno umreti?“ In vest nam bo natančno povedala, kaj imamo še poravnati.

Premislimo, predragi, sedaj, da je smrtna ura tudi težka in huda ura. To pač ne velja o onih, ki jih preseli na drugi svet nagla smrt. A vsem drugim je smrtna ura silno bridka in težka. Bolečine in muke so potrle bolnika, strah in groza mu polni dušo ter stori, da stopa smrtni pot na čelo in se kremži obraz. Kako strašna je pogosto smrt tega ali onega človeka. Marsikdo niti nima toliko poguma, da bi šel pogledat umirajočega, pravi, da ne more potem mirno spat.

Naj reče kdo, kar mu drago: umreti je hudo. Smrt je posledica in kazen greha, in zato — bi rekli — diši po grehu in peklu. Sladke smrti ni, razen po posebnem pripuščanju božjem, kakršnega so bili deležni le nekateri svetniki.

Vrhtega pa pride še marsikaj, kar umirajočemu stiska srce, in to je pred vsem: ločitev. Čim bolj tesno in močno smo se navezali na kako stvar, tem bolj bridka in huda je ločitev. Gorje nam ob smrtni uri, ako smo se preveč navezali na minljive stvari, ako smo se nanje navezovali celo z grehom, gorje nam, ako nismo rabili stvari kakor Bog hoče, da bi nas vodile k Bogu! Kako strašna bo ločitev. — Smrt te loči, o človek, od premoženja in denarja, veselja in uživanja, časti in slave. Mnogim je duša prirasla na denar in tudi najpotrebnejšim ga ne dajo, za reveže imajo vedno stisnjeno roko. Mnogim pa se denar nič ne smili, samo če si morejo zanj kupiti čašo veselja. Spet drugim pa roji po glavi samo eno: čast, čast, dobro ime. Kako huda bo ločitev. Imeniten knez je vskliknil umirajoč: „Danes imam toliko zakladov, palač, vojakov, a jutri me čaka grob!“ Zvesti služabniki božji so tudi rabili svet in njega stvari, a le kar in kolikor so morali. Kdor hoče preplavati deročo in široko reko, bo vrgel celo obleko raz sebe: kdor hoče mirno umreti, skrbi, da mu srce ne obvisi preveč

na kaki stvari. Že v življenju to ni dobro, če se ne zna odreči: človeka odvrtačuje od poklica in mu krade mir božji, v smrti pa mu obtežuje ločitev. Držimo se zlatega pravila: rabimo stvari, a samo v toliko, v kolikor nas vodijo k Bogu, potem jih bomo zopet dali Bogu nazaj, ako jih zahteva, ne da bi obupavali; bolelo nas bo, a vendar bomo mirni.

Smrt te loči od tvojega telesa. Izkušnja uči, da tisti ljudje umrjo prav težko, kateri so na vse načine stregli svojemu telesu, ki so samo na to gledali, da so dobro jedli in pili, na mehkem polegali, dolgo v jutro se valjali po pernicah, hodili samo po zabavah in veselicah, z eno besedo: mehkužneži umirajo mnogo težje nego pa oni, ki so pokorili svoje telo in je devali v sužnjost. Pri njih se duša kar zajé v telo, kateremu na ljubo je žrtvovala svojo božjo čast in dostojanstvo, in potem je smrt huda, in duša noče pustiti telesa, a sodnik kliče in božja dekla smrt s kruto roko raztrga to nenaravno zvezo. Zato, predragi, živimo, trezno in zmerno, predvsem pa čisto in nedolžno. Ljubimo delo in utrudimo se vsak dan tako, da trudni zaspimo. Še enkrat, in to posebno mladini velja: živite čisto, in pol lažja bo vaša smrt, nego smrt onih, ki so v mladih letih stregli svojemu telesu s skrivnimi in očitnimi grehi nečistosti. Strogi do samih sebe bodimo zmerni v vsakem tudi dovoljenem uživanju sploh, da ne bo duša služila telesu, ampak telo duši!

Slednjič iztrga smrt človeka tudi iz njegovega poklica, in tudi to ni tako lahko, o ne. Če je v svojem stanovskem delu iskal res le Boga, je našel pač mnogo bodečih, ostrih trnjev, ki so mu ranili dušo in srce; to je gotovo. Moral se je truditi in mučiti, da je izpolnil voljo Najvišjega, a v kljub temu so ga ljudje često zasmehovali in grajali. Kajti le malokdaj moremo ustreči obojim: Bogu in ljudem. Toda vse te bolesti sedaj ob smrtni uri lajšajo slovo od stanu in poklica, ker iskal in storil je samo to, kar je hotel Bog. Nasproti pa se težko loči od stanu, če ve, da je zanemarjal njega dolžnost, da ni bil zvest poklicu, da je iskal dopadenje ljudi, ne pa dopadenje Boga in Gospoda našega.

Učeni general jezuitov Aquaviva je nekdam obiskal pobožnega papeža Inocenca IX. Ta ga pelje v neko sobo in mu pokaže lepo skrinjo, rekoč: „Kaj mislite, kaj je v tej skrinji?“ General odgovori: „Vaša svetost gotovo tod hrani dragocene svetinje ali kake druge redke zaklade.“ Sedaj papež odpre skrinjo. In kaj vidi general? Podobo papeža kot mrliča. In papež reče: „Vidite, kadar imam odločiti kako važno zadevo, stopim tu sem,

odprem skrinjo in rečem: „Inocenc, naredi tako, kakor boš želel, da si naredil, ko boš ležal v tej skrinji.“

Predragi, čim manj se bomo bali misli na smrt, tem manj se bomo bali smrti same. Mislimo nanjo, in ta misel nas bo storila svete. Amen.

Fr. S. Watzl.

4. Prvi pogled v pekl.

O, ko bi vas mogel za vse bodoče dneve tako prešiniti s strahom, da bi nikdar več premišljeno ne storili niti najmanjšega greha! Kako srečna bi bila vaša smrt! Vsaj poizkusiti hočem: Bog pa naj nadomesti, kar mi manjka moči, s svojim blagoslovom. — Popeljem vas danes v pekel, kajti pekel nam kaže vso strahoto smrtnega greha v groznem odsvitu večnega ognja v pravi, strašni podobi. Nič se ne bojte, predragi, premišljevat tudi o pekl, saj so tudi svetniki radi in pogosto pogledali v peklenko brezno, da so okrepili svojo slabo voljo v boju zoper greh. Sv. Filip Neri je često dajal za pokoro premišljevanje o pekl. Dejal je: „Kdor v dneh zemskega življenja večkrat gre v mislih doli v pekel, sme upati, da bo kdaj obvarovan tega strašnega kraja.“ In tako tudi jaz rečem: bolje je, da gremo danes spet enkrat v pekel v mislih, kot pa da bi šli kdaj v pekel v resnici. Ali ne?

1. Mislimo si, morebiti ste kdaj že sanjali kaj takega, da je bila smrt naša nesrečna, in da nas je pravičnost treščila v pekel; in tam se sedaj zbudimo. Strašno to prebujenje! Marsikateri hudo-delec, obsojen v dosmrtno ječo, je precej prvo jutro osivel, ko je zbudivši se videl, da mu je tukaj počakati smrti. Kako grozovito pa je šele prebujenje v pekl! In ta prvi pogled pogubljenega po prebujenju v pekl bomo sedaj premišljevali.

2. Prosimo Gospoda z besedami litanij: „Večne smrti, reši nas, o Gospod!“

Najprvo se pogubljeni ozre k višku.

Obudi človek živo vero, da je pekel, kraj večnih kazni. V naših dnevih so različni lažipreroki hoteli pekel utajiti, a ne gre! Ni je zlepa resnice, katera bi bila v sv. pismu tolikrat, tako jasno in razločno zapisana, kakor ravno ta. Tudi Gospod Kristus kaže često na oni kraj večnega ognja in nezapopadljivega, neminljivega trpljenja. Zakaj pač beremo v sv. pismu tolikrat o pekl? Zato,

da bi se noben kristjan na onem svetu ne mogel izgovarjati in reči: „Nisem vedel.“ Tudi oni nespametni ugovor: „Saj še ni nihče prišel iz pekla nazaj povedat,“ ne pobije te resnice. Tudi s solnca ni prišel še nihče povedat: pa za to mar solnca ni? A z onega sveta je pa res eden prišel, ki je povedal, da je pekel: Jezus Kristus.

In ta naš Gospod in Učenik nam je sam opisal peklenške muke: „Umrli je bogatin,“ tako pripoveduje v priliki o razkošnem bogatinu in ubogem Lazarju, „in bil pokopan v pekel. Povzdignil pa je svoje oči, ko je bil v trpljenju, in je od daleč videl Abrahama in Lazarja v njegovem naročju.“ Ta pogled kvišku mu je bil in je vsakemu pogubljenemu prva neznanska muka. Ta pogled spominja pogubljene, da so za večno izgubili neizmerno večno srečo nebeško. Tu na zemlji imamo le malo smisla za nebeško veselje, ker si je ne moremo lahko in primerno naslikati in predočiti, in zato je le malo kristjanov, ki bi hrepeneli po nebesih; le to, da bi z grehom izgubili nebesa, jih še malo gane in zdrami.

A vera pravi: Boga gledati od obličja do obličja je največja sreča, ki je more postati deležen človek. Ko pride duša v nebesa, mora dobiti od Boga še posebno milost, t. zv. „luč slave“, da more sploh prenesti to neizmerno veselje in srečo in lepoto. Vsa ustvarjena lepota — in naj je še tako lepa in mikavna, je le kapljica iz morja lepote troedinega Boga. Kaka slast mora biti pač, v polnih požirkih piti iz tega studenca lepote in ljubezni, piti neprestano in brez strahu, da bi kdo motil ali celo vzel to srečo. Če pa je taka nedopovedljiva sreča Boga imeti, je pa po drugi strani ravno tako velikanska nesreča, da si mora reči pogubljeni ob pogledu na kvišku: to srečo sem izgubil za večno.

Kakor kdaj razkošni bogatin, tako pogleda pogubljeni kvišku, ko se zave v peklu. Čisto jasno sedaj spozna, da je v Bogu vsa sreča, veselje, mir, blaženost. Pogubljeni sluti, kako izveličani kar vriskajo same rajske slasti in sreče. Sedaj bi se rad kar vrgel tjakaj k Bogu, da počiva na Očetovem srcu. Z divjo silo pekočega hrepenenja ga prime žeja po Bogu, kakor žeja mrzličnega po požirku hladne studenčnice. Misli, da mu ne bo moč živeti brez Boga niti en trenutek več. In vendar — prepozno, vse zastoj! Nikdar, nikdar več ne bo prišel trenutek, da bi bilo to iz dna duše prihajajoče koprnenje utešeno. In sedaj, ko spozna to nesrečo, začne pogubljeni preklinjati sebe, preklinjati v divjem,

besnem obupu njega, za katerim nevzdržno teži človeška narava pogubljenega. Pozabila bi ga rada zavržena duša, o kako rada bi pozabila njega, ki edini jo more osrečiti, a katerega ne more več doseči vso večnost ne. A ne more ga pozabiti, ne more, ne more. Grozna muka!

Pogled na kvišku pa spomni pogubljenega tudi na to, da so vsi oni, ki so zedinjeni z Bogom, njega, pogubljenega pozabili za vekomaj, vsi ti so ga vrgli, iztrgali iz svojega srca. Torej nova muka! Nikogar ni, ki bi se jih spomnil v sočutnem usmiljenju in prijazni ljubezni, Troedini ga je proklel in izbrisal iz očetovskega srca: mrtev je zanj, pokopan v večno noč. Marija, toli dobrotljiva mati Odrešenikova, ga nikdar več tudi pogledala ne bo, celo večnost se ji ne bo nikdar več zasmilil! Nobene prošnje, ki sicer pride z zemlje, ne presliši; a iz brezdna jeze božje ne pride do nje noben glas in vzdih: tudi ona je zavrženega proklela. Angeli obračajo od njih svoje oči in nimajo ž njimi nobenega sočutja. In vsi drugi svetniki, celo prijatelji in sorodniki so zapustili pogubljenega, in izbrisano je njegovo ime iz njih spomina. Kako strašno bo ta misel mučila pogubljeno dušo! Zares, ali si morete misliti kaj bolj groznega nego večno živeti pa brez ljubezni in sočutja in usmiljenja in naklonjenosti dobrih src? Od vseh zapuščen — neznosna muka! Njegovo ime se pri dobrih, pri svetih nikdar več ne bo niti imenovalo. Kako strašen je pekel, kako strašen greh!

Morebiti pa najde pogubljeni tolažbo v svoji družini in zato pogleda potem k r o g s e b e. Kar strese ga groza! Krog sebe vidi družbo, kateri ni para kar se tiče hudobije, propalosti in zavrženosti. In na to družbo je priklenjen za vedno!

Kakšne ostudne pošasti so pač od Boga zavrženi duhovi, v kojih oblasti je sedaj pogubljeni! Nekdaj so se lesketali čudovite lepote kakor zvezde na nebu. A prokletstvo razjarjenega Boga jih je pretvorilo v najgrozovitejše, najgrše spake in pokveke. Kri bi nam oledenela samega strahu, ako bi ugledali satana, in brez posebne pomoči božje bi ga tu na zemlji niti ne mogli gledati, tako ostuden in strašen je.

Poleg tega pa vidi zavrženi tudi toliko drugih pogubljenih. Vsi, ki so umrli kot trdovratni grešniki in kot sovražniki božji, so zbrani tukaj.

(Konec prih.)